

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 9 MEI 1928

No. 645

INHOUD.

	Blz.
TWEEDE INTERNATIONALE CREDIETVERZEKERINGS-CONFERENTIE TE PARIJS, 18 APRIL 1928 I door <i>Mr. E. L. G. den Dooren de Jong</i>	394
Havenschappen door <i>Mr. Dr. R. H. Baron de Vos van Steenwijk</i>	396
De Nederlandsche Katoenindustrie in 1927 door <i>J. Gelderman</i>	398
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De verbeterde publiciteit van de banken in Duitsland door <i>Dr. L. Miksch</i>	398
De toestand van de Britsche suikerindustrie door <i>F. W. Forge</i>	401
De stabilisatie van de Noorsche Kroon door <i>J. T. Juhl</i>	403
AANTEKENINGEN:	
De Bank van Hongarije in 1927	403
Indexcijfers van groothandelsprijzen	404
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	405
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	405
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 405—412	
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedlegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Lossé nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Aangetekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.*

8 MEI 1928.

De vraag naar geld was gedurende de maandswisseling zeer groot. De rente voor callgeld steeg tot 5 à 5½ pCt. en particulier disconto was moeilijk voor 4½ à 4⁷/₁₆ pCt. te plaatsen. Op dezen prijs kwam er beleggingsvraag voor buitenlandsche rekening, waardoor al spoedig een kleine daling kon intreden, zoodat aan het einde der week prima papier voor 4³/₁₆ à 4¼ pCt. werd afgedaan. Ook de callrente kon iets terugloopen; vooral gisteren was er meer aanbod, zoodat voor 4½ pCt. werd afgedaan. De prolongatierente noteerde meestal 4 pCt.

* * *

De binnenlandsche uitzettingen van de Neder-

landsche Bank zijn gedurende de afgelopen week per saldo eenigszins teruggedaan. De discontierungen stegen weliswaar nog met f 10,5 millioen, doch de beleeningen namen met nagenoeg f 34 millioen af. Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 2,7 millioen. Het bedrag der rechtstreeks bij de Bank ondergebrachte schatkistpromessen liep van f 4 millioen tot f 3 millioen terug.

De goudvoorraad der Bank bleef op dezelfde hoogte. De zilvervoorraad verminderde met f 1,6 millioen. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen respectievelijk met f 2,6 millioen en f 700.000.—.

De biljettencirculatie verminderde met f 25,3 millioen. De rekening-courantsaldi van anderen stegen met f 3 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo vertoont een vermeerdering van f 3,4 millioen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 53.

* * *

De wisselmarkt was in verband met het duurdere geld vrij flauw gestemd. Dollars liepen van 248½ tot 247¼ terug en ponden daalden tot 1209½. Ook de overige wissels waren flauw en liepen vrijwel evenwijdig terug. Het aanbod van peseta's kromp sterk in, de koers kon zich de geheele week vrijwel handhaven en een gisteren in den namiddag ontstane grootere vraag deed den koers weder snel tot 41,45 stijgen.

LONDEN, 7 MEI 1928.

Tot en met Woensdag verleden week was geld eenigszins moeilijk en werden hogere prijzen betaald, terwijl een betrekkelijk klein bedrag van de Bank van Engeland geleend moest worden op Dinsdag. Na Woensdag kwamen de Mei-dividenden in ruimere mate los en werd geld gemakkelijker.

Disconto begon de week in flauwe stemming, maar trok iets aan in de onzekerheid of de New York rate Donderdag verhoogd zou worden.

Toen dit echter uitbleef en ook de Treasury Bills onverwacht lager werden toegewezen op Vrijdag, zakte disconto weer in op 3.15/16.

Deze week werd de tekst van de wet bekend gemaakt, waarbij de samensmelting van de bestaande biljetten-uitgiften van de Bank van Engeland en de schatkistbiljetten tot één uitgifte van Bank van Engeland notes alleen wordt geregeld. Deze wet werd druk besproken, maar over het algemeen gunstig beoordeeld, ofschoon men hier en daar de opmerking maakte, dat een moderner systeem met nog grootere elasticiteit verwacht was.

TWEDE INTERNATIONALE CREDIET- VERZEKERINGS-CONFERENTIE TE PARIJS, 18 APRIL 1928.

I.

Onder veel belangstelling van verschillende nationaliteiten, (14 waren er vertegenwoordigd*) had in Parijs de 2de internationale conferentie van credietverzekeraars plaats.

Vertegenwoordigers van de Fransche regeering ontbraken met het oog op de verkiezingen, die in vollen gang waren. De candidaten hebben zich in dezen tijd van alle financiële en economische conferenties en besprekingen verre te houden, wil hun tegenwoordigheid aldaar niet dadelijk in verband met de politiek gebracht worden; dit was ook de reden dat de oud-minister Clémentel ontbrak, die zich steeds zeer voor credietverzekering geïnteresseerd heeft en die anders ongetwijfeld de vergadering met zijn aanwezigheid had vereerd. Van de buitenlandsche regeeringen deden van hun belangstelling blijken de Engelsche, bij monde van den heer Nixon, manager van het Export Credit Guarantee Department, en de Zweedsche door de tegenwoordigheid van den heer Laurin, inspecteur van de Rijksinspectie van het Zweedsch assurantie-wezen.

Maar wie er ook vertegenwoordigd was, de scepticus, de twijfelaar, was niet aanwezig. Opmerkelijk en weldadig was het, te constateeren, hoe de aanwezigen algemeen het werk der credietverzekering als een soort roeping beschouwen en daaruit de noodige bezieling putten om dezen tak van verzekering, ondanks alle moeilijkheden, die zich voordoen, alle lautheid en misverstand, dat somtijds zelfs in heimelijke tegenwerking overslaat, verder te brengen en te vervolmaken, totdat credietverzekering een „household word” van den zakenman zal zijn geworden.

Afgescheiden van de speciale onderwerpen, welke er op de agenda stonden, heeft deze conferentie vooral waarde als getuigenis van de groote stuwkracht, welke er van de credietverzekeraars uitgaat, hun goeden wil en ernstige pogingen om de bestaande problemen met de belanghebbenden te bespreken, teneinde tot een praktische oplossing te geraken.

Mijns inziens komt credietverzekering eerst ten volle tot haar recht bij export-credietverzekering.

Binnen de grenzen van één land — vooral een land als het onze, waar de grenzen zoo eng getrokken zijn — zal credietverzekering niet zoo spoedig tot ontplooiing komen. Het afzetgebied van een leverancier is zóó gemakkelijk te overzien en te bereiden; financiële geheimen blijven, in het op onze vaderlandschen bodem zóó dicht opeen gepakte commerciële publiek, kwalijk lang verborgen; bovendien maakt de graagte, waarmede speciale fabrieken opgenomen worden, dat de fabrikanten ervan min of meer monopolie hebben en een onafhankelijke positie in kunnen nemen tegenover eventueelen aandrang der clientèle tot verlenging of verhooging van crediet.

Voeg hier tenslotte bij de zeer korte crediettermijnen, die hier in Nederland voor een niet onbelangrijk deel voor den binnenlandschen handel slechts gegeven worden en men heeft een stel factoren, bij elkaar, die de verzekering van binnenlandsche credieten vrij krachtig tegenwerken.

Gansch anders zijn deze verhoudingen, bij credietgevingen voor export, waar in het algemeen de controle op de credieten en de bescherming in schadegevallen, in het algemeen alle hulp door den credietverzekeraar dadelijk meer geapprecieerd wordt.

Dat de export-credietverzekering een bij uitstek

*) Te weten: Frankrijk, Engeland, Duitschland, Italië, Zwitserland, U.S.A., Zweden, Denemarken, Oostenrijk, Tsjechoslowakije, Polen, België, Argentinië, Nederland.

internationaal bedrijf is, althans behoort te zijn, behoeft zeker geen nader betoog. Het is dan ook niet te verwonderen dat, na een reeks van moeizame proefnemingen, die aan de onderzoekers veel geld hebben gekost, en die reeds begonnen zijn in 1852 (men ziet, ultra modern kan het idee credietverzekering niet worden genoemd) de credietverzekering zich eerst een meer blijvende plaats heeft kunnen veroveren in de handelswereld, toen Cuthbert Heath, de stichter van de Trade Indemnity overeenkomstig zijn stelregel, dat credietverzekering voor den export naar een bepaald land niet op groote schaal ter hand zal worden genomen, vóódat in het betrokken afzetgebied een Nationale Maatschappij is gevestigd, die bereid is met de Trade Indemnity mede te werken, inderdaad zoo gelukkig was in verschillende landen dergelijke nationale steunpunten opgericht te zien.

Zeer aanmerkelijk werd de positie van de Trade Indemnity versterkt, toen de Hermesgroep zich als medewerker bij haar aansloot.

Naast deze groep van credietverzekeraars zijn er andere groepen gevormd, die op verschillende punten eveneens belangrijk werk hebben verricht en wier namen zeer zeker naast die van de Trade Indemnity-Hermesgroep genoemd mogen worden.

In Holland zijn het „De Nieuwe Eerste Nederlandsche” met haar speciale internationale vertakkingen en de „Vaderlandsche Assurantie Maatschappij”, een dochter-maatschappij van het concern Vaterländische und Rhenania.

De conferentie te Parijs ging, evenals de eerste conferentie destijds te Londen, uit van de Trade Indemnity-Hermesgroep. Deze stelt zich daarbij op een breed standpunt n.l. dat niettegenstaande de concurrentie, (waarvan de voorzitter Després in zijn openingsrede verwachtte, dat zij niet de perken te buiten zal gaan van een „lutte courtoise et mesurée”) toch zeer wel tot aller profijt een zekere eenheid en samenwerking kan bestaan.

Om voortdurend in de gelegenheid te zijn deze gemeenschappelijke belangen te kunnen regelen en bestudeeren is op den dag, die aan de conferentie voorafging, opgericht The International Association of Credit Insurers, die haar lidmaatschap openstelt voor iedereen die met credietverzekering te maken heeft en van deze vereeniging lid wil worden. Deze officiële band tusschen de credietverzekeraars zal ongetwijfeld de internationale betrekkingen blijvend nauwer aanhalen en er toe bijdragen doelbewust op bepaalde verbeteringen aan te sturen.

De statuten geven, zeer terecht, slechts een vage omschrijving van het werk van deze internationale vereeniging, maar met een vooruitzienden blik heeft de Heer A. R. de Rougemont, Directeur van de Urbain Credit, getracht vast een programma op te stellen van de werkzaamheden van deze corporatie, gedurende de eerste jaren. In de eerste plaats noemde hij het inrichten van een arbitragebureau voor het regelen van geschillen tusschen de Maatschappijen. Verder noemde hij het vaststellen van de standaardcondities, zooals de Engelsche institute-clauses de standaardcondities zijn voor de Engelsche zeeverzekering.

Ook heeft hij getracht de functies van het executive orgaan van de Internationale Associatie wat meer te definiëren. Hij uitte den wensch dat daarvoor ook zou begrepen worden de inrichting van een intelligence service, waarvan de omschrijving in zijn eigen woorden aldus luidt:

“This department should collect information which may affect credit generally and credit insurance in particular. It should not only place at our disposal reports as to the trend of international trade, of markets in standard commodities, but also information as to legal points or legal decisions of importance to us.

It should undertake to compile statistics as to experience of credit losses in different trades in different countries, and keep the same up to date.

If statistics of trade, curves of variations of standard commodity prices could also be collected, it would be of great help to us all in the transaction of "Whole account" policies.

The question of diffusion of information is one of great difficulty and it may prove necessary to issue regular bulletins or even a news-sheet which will be adressed to all the Members."

Ten slotte dacht de Heer de Rougemont aan de mogelijkheid dat het executieve orgaan ook in sommige gevallen de schaderegeling ter hand zou kunnen nemen, uit naam van de verschillende nationale assurantie-maatschappijen tezamen. Hij had schadegevallen meegemaakt, waarbij het verzekerde risico een bepaalden gouvernementdienst was en inderdaad moet worden toegegeven, dat tegenover een Staat of een Staatsorgaan een Internationale organisatie meer kracht kan doen gelden dan er ooit van versnipperde nationale organisaties uit kan gaan. In dit verband kan gedacht worden aan het voorbeeld van een Centraal Comité, zooals dat door buitenlandsche aandeelhouders gebruikt wordt, wanneer tegenover een bepaalde Maatschappij een zekere actie is te voeren.

De Heer de Rougemont sloot zijn beschouwingen met een interessante opmerking of liever gezegd de herhaling van een interessante opmerking: het vorige jaar te Londen had hij nl. reeds aangedrongen op de organisatie van een garantie-fonds, waardoor verliezen zouden kunnen worden goedge maakt, die een der aangesloten credietverzekeraars zou lijden door insolventie van een buitenlandschen re-assurateur, voor zoover dit faillissement het gevolg zou zijn van de gevaren welke deze re-assurateur op zich genomen had te dekken. Dit idee van een internationaal garantie-fonds voor catastrophe risico's lijkt mij aantrekkelijk en zeer wel uitvoerbaar en het is te hopen dat de Internationale Associatie bij de vele punten, die zij al dadelijk te regelen zal hebben, deze aangelegenheid niet als een der minst belangrijke zal beschouwen.

Maar om terug te keeren tot de besprekingen van de conferentie zelve. Twee hoofdpunten stonden er op de agenda:

- 1o. Samenwerking onder de Maatschappijen onderling,
- 2o. Samenwerking tusschen Bankbedrijf en Credietverzekeraar.

Wat betreft het eerste dienden de Trade Indemnity en de Hermes belangrijke voorstellen in.

De Trade Indemnity had als het ware een soort catechismus opgesteld van hetgeen een hulpvaardig credietverzekeraar tegenover andere credietverzekeraars voor hulp kan bieden of op zijn beurt kan verwachten. Het is hier niet de plaats deze details uitvoerig te bespreken. Wel is het van belang langer stil te staan bij het voorstel van de Hermes dat voornamelijk inhiel een Centraal Registratie Bureau in te richten; „Evidenz Büro" werd het in het Deutsche voorstel genoemd. Aan dit bureau zouden alle aangesloten Maatschappijen systematisch opgave verstrekken van de risico's die zij geaccepteerd hebben, te weten: naam van de firma aan wie het verzekerd crediet verstrekt is, het bedrag, en den looptijd, echter met verzwijging van den naam van den verzekerde; ook van het afloopen van de verzekerde credieten zou het bureau systematisch opgave moeten ontvangen.

Uit deze gegevens zou het Evidenz-Büro op aanvraag van een aangesloten lid opgave verstrekken tot welk bedrag reeds crediet op een bepaald risico verzekerd is en over hoeveel Maatschappijen deze dekking is verdeeld. Hierbij zou echter niet de naam van de reeds betrokken credietverzekering Maatschappij(en) worden opgegeven.

Degene die deze aanvraag om inlichtingen inzendt, zou, indien hij zelf nog weer een nieuw bedrag op het bestaande risico zou willen verzekeren, gehouden zijn, indien hij dit bedrag zelf niet geheel in portefeuille wil houden, het overschot in de eerste plaats ter re-assurantie aan te bieden door middel van het Evidenz-Büro aan de reeds betrokken Maatschappijen.

Het Evidenz-Büro zou ook nog op andere punten verdienstelijk werk kunnen leveren; het zou mij echter te ver voeren, daarop hier uitvoerig in te gaan. De Hermes stelde voor de leiding van het Evidenz-Büro voor West-Europa te geven aan de Nederlandsche Credietverzekering Maatschappij en een dergelijk centrum in Oost-Europa te stichten in Weenen.

In het algemeen kan van de samenwerking, zooals de Trade Indemnity en Dr. Herzfelder zich die voorstellen, gezegd worden dat deze onderlinge besprekingen ongetwijfeld er toe mee zullen werken om in de eerste plaats voor de Maatschappijen de risico's te verbeteren en indirect door het weigeren van steun aan ongewenschte credieten, op den duur den geheelen internationalen goederenhandel op crediet te saineeren; ook schaderegeling zal door deze internationale samenwerking gemakkelijker en vlotter kunnen afloopen en dit alles zal ten slotte niet nalaten een gunstigen invloed uit te oefenen op het premie-niveau.

Wat betreft de schaderegeling wil ik nog even uitweiden over den zoo dikwijls door verzekerden geuiten wensch, dadelijk bij niet-betaling op den vervaldag, uitkeering te ontvangen van de credietverzekering maatschappij voor het volle bedrag van de verzekerde som; het daarbij aan de verzekering-maatschappij overlatende zich schadeloos te stellen op den debiteur.

Bij het formuleeren van een dergelijken wensch wordt meestal gewezen op eenzelfde gang van zaken bij transportverzekering. Deze vergelijking echter gaat niet op.

Het eenige geval waarin de transportverzekering-maatschappij willens en wetens meestal een te groote schade uitkeering geeft aan verzekerde, is het geval van vergoeding van de averygrosse deposito-penningen, waarvoor echter de juridische verschuldigheid ten eenenmale ontbreekt en waarvoor bovendien de assuradeuren altijd bijzondere beschermingsmaatregelen vragen zooals de storting in een joint-trust account.

Overigens zijn de uitkeeringen, welke den transportverzekeringsmaatschappijen te beurt vallen, wanneer zij een verhaal uitoefenen, na volledige schadeloosstelling van den verzekerde, op transportondernemingen, expediteurs, stoomvaartmaatschappijen, in den regel hoewel niet van een te verontachtzamen grootte, toch niet buitengemeen belangrijk. In geen geval kan hetgeen een assurantie-maatschappij aldus binnen krijgt, vergeleken worden bij de uitkeeringen welke er in de meeste faillissementen gedaan worden en hetgeen dus de baten zouden zijn voor een vlug betalenden credietverzekeraar.

Dit verschil brengt mede dat de credietverzekeraars, die dadelijk op den vervaldag bij niet-betaling voor den debiteur in de bres springen, door het uitgeven van bedragen, die hun definitieve aansprakelijkheid aanzienlijk te boven gaan, veel te groote bedragen van zijn reserves daarmede illiquide maken en blokkeeren. In een crisistijd of in een tijd waarin een bepaalden tak van handel zware klappen krijgt zou dergelijke vrijgevigheid de financiële positie van een credietverzekeraar in gevaar kunnen brengen en, tenzij het credietverzekeringsbedrijf op buitengewoon groote winsten zou kunnen wijzen, hetgeen weer gevonden moet worden in een over het algemeen vrij hooge premie, zal een algeheele tegemoetkoming van den credietverzekeraar aan de wenschen van verzekerde

om volledige schadeloosstelling bij niet-betaling op den vervaldag, niet zoo gemakkelijk gaan.

Met deze beschouwingen komt volmaakt overeen de gestie van een der belangrijkste Fransche crediet-verzekerings-maatschappijen, die onlangs het voorbeeld heeft gegeven door bij verzekering van goederen credietcondities aan te bieden, welke schadevergoeding dadelijk bij niet-betaling op den vervaldag waarborgen, zulks echter tegen een premie aanzienlijk hooger dan de premie voor de gewone condities voor goederenverzekering, d.i. betaling eerst na vaststelling der definitieve schade.

Volledigheidshalve moet vermeld worden dat het Engelsche Export Credit Guarantee Department deze vrijgeve condities tegenwoordig als standaardbepalingen heeft ingevoerd en dat zonder premieverhoging. Of echter deze tak van den Engelschen staatsdienst met deze largesse economisch geëxploiteerd wordt, blijft voor alle deskundigen een open vraag.

DEN DOOREN DE JONG.

(Wordt vervolgd).

HAVENSCHAPPEN.

„Het onderwerp, dat de schrijvers in deze studie „behandelen, trekt in den laatsten tijd de aandacht „van hen; die gevoelen, dat bij de steeds ingewikkelder wordende verhoudingen in onze zich voortdurend „evolueerende maatschappij het bestuur onzer groote „havens niet moet verstarren in oude vormen”. Aldus vangt het voorwoord aan van de bekende brochure „Het vraagstuk der havenschappen” van de heeren van Lier en Lichtenauer, secretaris en adjunct-secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam, aan welke brochure in het nummer van dit weekblad van 7 December 1927 een bespreking werd gewijd. Het vraagstuk van havenbeheer heeft den laatsten tijd in ruime mate de aandacht getrokken. Gewezen zij bijv. op de diverse artikelen in het Tijdschrift voor Economische Geographie jaargang 1925, waar verschillende Nederlandsche havens aan een bespreking worden onderworpen. Gewezen zij ook op het onlangs gedane voorstel van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam met betrekking tot de grens-uitbreiding van die gemeente. In de daarop betrekking hebbende stukken komt het havenbeheer en de organisatie daarvan een en andermaal ter sprake.

In de brochure van Lier en Lichtenauer wordt de oplossing gezocht in de oprichting van een zelfstandig publiekrechtelijk lichaam, een „havenschap aan de monden van Rijn en Maas”, dat met het beheer van het geheele havencomplex van Dordrecht en Rotterdam en van de daarmede verband houdende inrichtingen op de oevers tot aan zee toe zou kunnen worden belast. Een publiekrechtelijk lichaam dus, zich uitstrekkende ver over de grenzen der gemeente, over een gebied, dat zelfs in de verst gaande annexatie van de gemeente Rotterdam niet zou worden begrepen. De wenschelijkheid van deze nieuwe lichamen voor een zoo uitgebreid complex als de Rotterdamsche havens heeft op het eerste gezicht veel aantrekkelijks, maar de bespreking van het voor en tegen blijve hier voorschands ter zijde. Doel van het onderstaande is slechts om na te gaan, of en, zoo ja, hoe de oprichting van dergelijke lichamen in de bestaande staatsrechtelijke organisatie kan worden verwezenlijkt.

In de bovengenoemde brochure wordt de weg hiervoor gewezen door de aandacht te vestigen op het in 1922 in de Grondwet opgenomen art. 194, waarbij bepaald wordt: „De wet kan aan andere dan in de Grondwet genoemde lichamen verordenende bevoegdheid geven.” Hier vindt men de machtiging tot oprichting van nieuwe publiekrechtelijke lichamen naast Rijk, provincie, gemeente en waterschap. Dit artikel is een uitvloeisel van de destijds heerschende denkbeelden omtrent bedrijfsorganisatie. Bij de behandeling van het ontwerp-Balkerswet van Minister Talma, was voorts het ontbreken van een dergelijke

grondwettelijke machtiging meer dan eens als zwaar aangevoerd tegen de voorgestelde Balkersraden. Het nieuwe Grondwetsartikel heeft nog geen toepassing gevonden. Een wettelijke regeling tot uitvoering daarvan is niet tot stand gekomen en, voor zoover is na te gaan, ligt de totstandkoming daarvan ook niet in de bedoeling. Men bevindt zich hier op een geheel onbekend gebied, waarop de wetgever zeker niet dan aarzeland de eerste schrede zal zetten. Daarom valt te betwijfelen, of het denkbeeld van oprichting van een havenschap langs den weg van dit grondwetsartikel spoedig voor verwezenlijking vatbaar zal zijn. De vraag rijst dan ook, waarom daarvoor geen uitweg wordt gezocht op een ander terrein van het publiekrecht, dat hier te lande door eeuwenoude toepassing is ingeburgerd en waarvoor de organisatie als het ware gereed ligt, n.l. de waterstaatswetgeving. Alzoo de oprichting van een havenschap in den vorm van een waterschap.

De vraag is thans te bezien, of de bepalingen der Grondwet of der waterstaatswetgeving zich verzetten tegen oprichting van een waterschap voor een doel als hier wordt beoogd, dan wel of het begrip waterschap als zoodanig geweld wordt aangedaan, indien het voor een dergelijk doel wordt gebruikt. De eerste vraag kan zonder voorbehoud ontkennend worden beantwoord. Noch in de Grondwet, noch in de waterstaatswetgeving is eenige bepaling te vinden, waarbij aan het doel, waarvoor waterschappen kunnen worden opgericht, bepaalde grenzen worden gesteld. De Provinciale Staten zijn, onder goedkeuring van de Kroon, te dien aanzien geheel vrij. De Regeering heeft aan den somwijlen geoefenden aandrang om beperkende bepalingen steeds weerstand geboden, ook toen bij de behandeling van de „Waterstaatswet 1900” in de Eerste Kamer een autoriteit op het gebied van het waterstaatsrecht, als de heer Vlieland Heij, gevraagd had om, „zooal niet een bepaling, dan toch een wettelijke omlijning van hetgeen onder het begrip waterschap, „veenschap en veenpolder verstaan moet worden.” Op grond van de bestaande wetgeving heeft men derhalve als waterschap te erkennen elke instelling, op wettige wijze in het leven geroepen, waaraan de administratieve macht heeft goedgevonden den naam van waterschap te geven, ook wanneer men meent, dat het doel met behartiging van waterstaatsbelangen weinig of niets te maken heeft. „Waterschappen,” zoo zegt Mr. Sybenga in zijn geschrift „Oprichting van waterschappen met één ingeland”, „zijn waterschappen door het „feit, dat zij door de Staten onder Koninklijke goedkeuring als zoodanig zijn opgericht; zij blijven het „totdat zij op gelijke wijze worden opgeheven.”

Evenmin kan aan het begrip „waterschap” bezwaar tegen de oprichting van een dergelijke inrichting voor havenbeheer worden ontleend. Met een beroep op de historie is een dergelijk bezwaar althans zeker niet vol te houden. De opvatting, dat de taak der waterschappen zich tot waterkeering, waterlossing en wat daarmede verband houdt zou moeten bepalen, is in den lateren tijd opgekomen, maar heeft bij de Regeering nooit ingang gevonden. In den ouden tijd strekten de polderbesturen hun zorg evenzeer uit tot alles wat de belangen van den landbouw betrof en daarvoor was niet alleen noodig dijken, sluizen en molens aan te leggen, maar ook wegen en kanalen. Dat de zorg voor de scheepvaart, de verlichting van wegen, de voorziening van een boezemkanaal met voor mensch en dier bruikbaar water en tal van andere soortgelijke aangelegenheden door waterschappen binnen den kring van hun bemoeiingen kunnen worden getrokken, is meer dan eens door Kroon en Hoogen Raad uitdrukkelijk erkend.

Meermalen zijn dan ook waterschappen opgericht, welke uitsluitend de belangen van het verkeer of van de scheepvaart ten doel hebben. Te denken valt aan de z.g. wegwaterschappen, welke vooral in de provincie Groningen voorkomen, maar ook in de provinciën Friesland en Noord-Brabant zijn opgericht. Het be-

lang van waterkeering en waterlossing is daaraan geheel vreemd. Zij dienen enkel om het onderhoud van een bepaalden weg te verzekeren of voor den aanleg of de verharding van een weg de noodige gelden bijeen te brengen en de kosten te verhalen op de daarbij belanghebbende grondeigenaren.

Andere waterschappen zijn opgericht in de eerste plaats voor de belangen van de scheepvaart en de instandhouding van daarvoor noodige kanalen. Het is vooral in Groningen, dat dergelijke kanaalwaterschappen voorkomen. Zij zijn veelal opgericht in het belang van de ontginning, om door den aanleg van een bepaald kanaal een bepaald gebied voor de scheepvaart te ontsluiten. Zoo geschiedde bijv. in 1916 met de groote vlakte het Weender en Jipsinghuizerveld onder de gemeenten Vlagtwedde en Onstwedde. In de reglementen van deze verschillende kanaalwaterschappen worden die waterschappen belast met het onderhoud van de met name genoemde kanalen op bepaalde afmetingen en met het onderhoud van de kaden en oevers en van de over het kanaal gelegen bruggen.

Wanneer men bovenstaande voorbeelden beschouwt, is er niets abnormaals in, wanneer men voor het beheer van de havens aan de Maas en van de daarbij behorende werken op den oever een havenschap in den vorm van een waterschap zou oprichten. Ook al zou men niet zoo ver willen gaan als hierboven is betoogd en met Prof. Kranenburg (Nederlandsch Staatsrecht II, blz. 299), meenen, dat men zich moet houden o.a. aan wat in het gewone spraakgebruik tot het gebied van den watersaat behoort, dan nog behoeft men van de oprichting van een havenschap als waterschap niet af te zien. Indien men ziet op hetgeen bijv. in de wet van 28 Februari 1891, Stbl. 69, tot vaststelling van bepalingen betreffende 's Rijks waterstaatswerken, als waterstaatswerken wordt beschouwd, behoeft men het spraakgebruik geen geweld aan te doen om havenwerken daaronder te doen vallen.

De organisatie van een havenschap, als in de brochure van Mrs. van Lier en Lichtenauer wordt voorgesteld, zou door de oprichting van een waterschap zeer goed kunnen worden verwezenlijkt. Men zou daarmee niet in belangrijke mate ingaan tegen hetgeen de inrichting van waterschappen thans reeds in sommige gevallen te zien geeft.

De benoeming van de leden van het bestuur geschiedt in de waterschappen soms door de Kroon, maar ook vaak door de ingelanden; het kiesrecht is dan verbonden aan het bezit van een bepaalde oppervlakte grond binnen het waterschap. Intusschen komt in verschillende grootwaterschappen en hoogheemraadschappen voor, dat het bestuur verkozen wordt door de besturen van de belanghebbende onderwaterschappen. Ook wordt aan gemeentebesturen wel het recht van benoeming gegeven. Zoo worden bijv. van de hoofdingelanden van Delfland, naast de rechtstreeks door de ingelanden gekozenen, een aantal benoemd door Burgemeester en Wethouders van 's-Gravenhage, van Delft, van Vlaardingen en door vertegenwoordigers van de colleges van Burgemeester en Wethouders van Loosduinen, Maassluis, Naaldwijk, Rijswijk en Voorburg. Zoo worden van de gecommitteerden van de Bedijking langs Dronthen sommigen aangewezen door belanghebbende waterschapsbesturen, anderen door het gemeentebestuur van Kampen. Een en ander sluit zich geheel aan bij het denkbeeld van de heeren van Lier en Lichtenauer, die het bestuur van het havenschap zouden willen doen aanwijzen door Rijk, provincie, belanghebbende gemeentebesturen, waterschapsbesturen en Kamers van Koophandel.

Wat de geldmiddelen betreft, deze worden in vele waterschappen opgebracht door een omslag over de ingelanden naar gelang van de kadastrale grootte van hun binnen het waterschap gelegen gronden. Soms wordt ook, vooral voor gebouwde eigendommen, de belastbare opbrengst als maatstaf aangenomen. De waterstaatswetgeving geeft echter te dien aanzien geen voorschriften, zoodat de Provinciale Staten de vrij-

heid hebben in het reglement van het waterschap andere heffingen toe te staan. Zoo wordt bijv. in de kosten van het kanaalwaterschap Weende-Jipsinghuizen (Provinciaal Blad van Groningen 1916 no. 50) voorzien door de heffing van scheepvaartrechten voor het gebruik van het kanaal en van de daarbij behorende los-, laad- en opslagplaatsen. De bevoegdheid daartoe wordt in het reglement toegekend, zonder dat daarvoor nog een concessie krachtens het Keizerlijk Decreet van 21 October 1811 wordt vereischt. Ook worden in het reglement soms corporaties als gemeenten met jaarlijksche uitkeeringen ten behoeve van het waterschap belast. Gewezen zij bijv. op het reglement van het waterschap „Aalsum de Nieuwe Eewer” (Prov. Blad van Groningen 1920 no. 5), op de Bedijking langs Dronthen, waar 64 pCt. der kosten door de gemeente Kampen wordt opgebracht, op het reglement van het hoogheemraadschap „Noordhollands Noorderkwartier”. Bij dit reglement wordt het hoogheemraadschap tevens belast met een jaarlijksche bijdrage aan de provincie Noordholland in de rente en aflossing van de geldleeningen, welke die provincie op het tijdstip van de oprichting van het hoogheemraadschap reeds had aangegaan of nog zou aangaan ter voorziening in de kosten van den watersnood van 1916.

Naar analogie hiervan zou dus in de kosten van een havenschap kunnen worden voorzien door de heffing van rechten en door bijdragen van de gemeentebesturen, wier belangen in het bijzonder bij de havens zijn betrokken en die thans met het grootste deel der kosten zijn belast. Daarentegen zou rente en aflossing van gemeentelijke geldleeningen ten behoeve van de haveninrichtingen aangegaan, welke inrichtingen aan het havenschap zouden zijn over te dragen, ten laste van het havenschap kunnen worden gebracht.

Door een en ander zou tevens worden tegemoetgekomen aan de bezwaren, door den heer H. S. de Rode in zijn artikel in het tijdschrift voor Economische Geographie, jaargang 1925, blz. 237 e.v., tegen havenschappen ontwikkeld, nl. dat bij de oprichting van een havenschap de havenwerken rendabel zullen moeten zijn uitsluitend uit directe baten. Immers er bestaat geen bezwaar de belanghebbende gemeenten te belasten voor de indirecte voordeelen, die voor hen uit de havens voortkomen, waarvoor zij ook thans, zij het in anderen vorm, bereid zijn offers te brengen.

Aan een havenschap-waterschap zou krachtens de Keurenwet van 20 Juli 1895, Stbl. 139, de bevoegdheid kunnen worden toegekend politieverordeningen te maken, waardoor het zou kunnen voorzien in hetgeen in het havenbelang wordt vereischt. Met name zou het ook kunnen voorzien in hetgeen werd betoogd met het ingetrokken voorstel van wet van de heeren van der Molen en Gerretson (Gedrukte Stukken Tweede Kamer Zitting 1913-1914, 346), waarbij voor den aanleg, de instandhouding en de exploitatie van een nieuwe of de uitbreiding van een bestaande haven vergunning werd gevorderd. De waterschappen zijn bij de uitoefening van hun keurbevoegdheid slechts gebonden aan de bepaling van art. 3 der Keurenwet, dat de verordeningen geen bepalingen mogen inhouden omtrent punten, waaromtrent bij een wet, een algemeen maatregel van bestuur, een provinciale verordening, of het reglement der instelling is voorzien.

Mocht tot de oprichting van een havenschap worden overgegaan, dan zal men goed doen deze instelling met den naam „waterschap” te bestempelen, gedachtig aan het arrest van den Hoogen Raad van 27 Maart 1882, W. 4758, waarbij ten aanzien van het veenschap Borger-Westerveen werd beslist, dat een veenschap geen waterschap is en dat onder de toenmalige Grondwet de Staten der provinciën niet de bevoegdheid hadden veenschappen op te richten. Naar aanleiding daarvan werd bij de Grondwetsherziening van 1887 in de Grondwet uitdrukkelijk van veenschappen en veenpolders naast waterschappen melding gemaakt. Deze wijziging had achterwege kunnen blijven. Immers na het arrest van den Hoogen Raad hebben de Staten van

Drenthe en Groningen zich gehaast de bestaande veenschappen in waterschappen om te zetten. Die vervanging was slechts een verandering van naam, want in het wezen der instellingen werd niets veranderd; de vervanging beantwoordde echter geheel aan het doel.

Intusschen, zooals reeds is opgemerkt, de bedoeling van het bovenstaande is niet om de wenselijkheid van oprichting van havenschappen te behandelen, doch slechts om aan te toonen, dat wanneer daartoe mocht worden overgegaan, niet het onzekere pad van art. 194 der Grondwet moet worden betreden, omdat de waterstaatswetgeving voldoende aanknopingspunten biedt en gelegenheid geeft te bereiken hetgeen men begeert.

R. H. DE VOS VAN STEENWIJK.

's-Gravenhage, 27 April 1928.

DE NEDERLANDSCHE KATOENINDUSTRIE IN 1927.

In het Jaarverslag van de Internationale Crediet- en Handels-Vereeniging „Rotterdam” te Rotterdam over 1927 komen eenige cijfers voor omtrent den invoer van katoenen manufacturen op Java en Madoera, die oogenschijnlijk eenigszins afwijken van de cijfers, vermeld in het overzicht van „De Nederlandsche Katoenindustrie in 1927” op pag. 337, No. 642 van dit tijdschrift.

Dat verslag van de Internationale Crediet- en Handels-Vereeniging „Rotterdam” vermeldt nl. voor deze invoeren over 1927:

Japan	f 36.377.000
Nederland	„ 32.388.000
Engeland	„ 34.356.000

terwijl de in bovenvermeld overzicht genoemde cijfers voor deze drie landen resp. f 35,4, f 30,8 en f 24,1 miljoen aangeven.

Het is daarom niet ondienstig dit verschil eenigszins te verklaren. Het vindt zijn oorzaak in het feit, dat door ons in bovenbedoeld overzicht minder rubrieken zijn genomen dan door de Directie van de Internationale Crediet- en Handels-Vereeniging „Rotterdam”.

Raadplegen wij nl. de Invoerstatistiek van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden van vroegere jaren, bijv. 1913, dan zien wij, dat in die jaren bedoelde manufacturen in slechts drie groepen daarin zijn opgenomen, t.w.: a. Ruwe, ongebleekte katoenen manufacturen, b. Gebleekte katoenen manufacturen, c. Geverfde of gedrukte en bontgeweven katoenen manufacturen.

Ten einde nu vergelijking mogelijk te maken, hebben wij ook in bovenbedoeld overzicht van „De Nederlandsche Katoenindustrie in 1927” deze groepen aangehouden.

In de laatste jaren is, naast een meer gespecificeerde onderverdeling der bovengenoemde drie groepen, nog een categorie daaraan toegevoegd, t.w. „Neteldoek en dgl. stoffen en fancy kleedingstoffen”.

Voor 1926 en 1927 66k rekening houdend met deze rubriek, komen wij tot de volgende invoercijfers:

	1913		1926		1927	
	Waarde in f	%	Waarde in f	%	Waarde in f	%
Engeland ..	33.252.989	43	33.800.396	28	34.628.246	27
Nederland ..	33.300.874	43	34.494.482	29	32.821.842	26
Japan	204.961	—	33.027.187	27	36.577.205	29
Italië	2.699.146	3	6.141.385	5	7.558.345	6
China	—	—	965.655	1	1.240.352	1
Zwitserland	169.239	—	6.281.518	5	7.124.363	6
Singapore .	1.901.586	3	2.390.157	2	1.225.750	1
Duitschland	—	—	415.760	—	319.253	—
Br.-Indië ..	—	—	2.737.222	2	4.719.119	4
Rest	6.355.831	8	698.434	1	1.182.017	—
	77.884.626	100	120.952.196	100	127.396.492	100

De verhouding der verschillende landen is dus niet veel gewijzigd; alleen is het overwicht van Japan bij deze totaalcijfers iets minder geprononceerd, terwijl

het verschil tusschen de Engelsche en de Nederlandsche invoeren nu veel kleiner is geworden.

Waar de waarde van de uit Nederland naar geheel Ned.-Indië uitgevoerde katoenen manufacturen in de jaren 1926 en 1927 volgens de Nederlandsche cijfers resp. f 49.003.000 en f 47.131.000 heeft bedragen, is er dus ook nog een belangrijke invoer uit Nederland in de Buitengewesten, die echter nog niet opgegeven kan worden, daar de volledige statistiek van geheel Ned.-Indië eerst later verschijnt.

J. G.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE VERBETERDE PUBLICITEIT VAN DE BANKEN IN DUITSCHLAND.

Dr. L. Miksch te Berlijn schrijft ons:

Volgens de bepalingen van 4 Juli 1910 over de toelating van waardepapieren tot den beurshandel kunnen de aandelen van binnenlandsche credietbanken toegelaten worden onder voorwaarde, dat de desbetreffende bank de verplichting op zich neemt, naast de jaarlijksche balans regelmatig tusschentijdsche balansen uit te geven. Dit voorschrift is tot op heden de eenige bepaling, volgens welke de banken tot het publiceeren van tusschentijdsche balansen gedwongen kunnen worden.

De kring van de banken, die tweemaandelijksche balansen publiceeren, overtrof echter vanouds het aantal wettelijk daartoe verplichte instellingen. Reeds in het jaar 1909 hadden de grootste Berlijnsche banken met uitzondering van de Berliner Handels Gesellschaft besloten 5 maal per jaar tusschentijdsche balansen te publiceeren. Later sloten andere banken zich daarbij vrijwillig aan; w.o. ook de belangrijkste openbare bankinstellingen en girocentralen.

Voor de opstelling van de op grond van bovengenoemde bepalingen te publiceeren tweemaandelijksche balansen was een bepaald schema door de besluiten van 30 Juli 1911 en 20 April 1912 voorgeschreven, dat ook door de vrijwillig toetredende banken gebruikt werd.

Toen na den oorlog de publicatie van tweemaandelijksche balansen in Februari 1925 voor het eerst weer voortgezet werd, bleek spoedig, dat het oude balansschema van 1911 niet meer aan de eischen voldeed. Toen dit schema ingevoerd werd, richtte het belang zich, in aansluiting aan de onderhandelingen over de bank-enquête van 1908, hoofdzakelijk op de kas-liquiditeit der banken. De diep ingrijpende veranderingen, die het Deutsche economische leven door den wereldoorlog en de daarop volgende inflatie ondervond, maakten het noodig, het hoofddoel te richten op het vraagstuk van kapitaalvorming, de nieuwe oprichting van een binnenlandsche credietmarkt en de deelneming van de buitenlandsche kapitalen, in het bijzonder op korten termijn, aan den hernieuwden opbouw van het Deutsche economisch leven. In de Deutsche handelspers werd daarom een hervorming van het balansschema uit dit gezichtspunt geëischt.

Een verdere aansporing tot verandering van het balansschema was de wensch van de Rijksbank om de speculatie ter beurze, die in het begin van het vorige jaar een bijzonder grooten omvang bereikte, te beperken en zich te dien einde een juist inzicht in de credieten voor effectenspeculatie van de banken te verschaffen.

De onderhandelingen, welke gedurende het gansche vorige jaar tusschen de Rijksbank, de desbetreffende banken en het Reichswirtschaftsministerium gevoerd zijn, hadden tenslotte de volgende veranderingen in de bestaande voorschriften en overeenkomsten over de publicatie van tusschentijdsche balansen tengevolge.

In de plaats van het oude balansschema van 1911 treedt een nieuwe en op meerdere punten verbeterde opstelling, die volgens besluit van het Reichswirtschaftsministerium van 10 Maart 1928, voor alle,

na 31 Mrt. 1928 te publiceeren tusschentijdsche balansen voorgeschreven is. De veranderingen, die het balansschema ondergaan heeft, zullen wij nader bespreken.

Een bijzondere belangrijke vooruitgang is, dat het aantal, binnen een jaar te publiceeren balansen, aanzienlijk verhoogd is. Terwijl tot dusverre de tusschentijdsche balansen elke twee maanden, nl. eind Februari, April, Juni, Augustus en October gepubliceerd werden, moeten zij in de toekomst iedere maand met uitzondering van December en Januari, in totaal dus 10 maal per jaar, uitgegeven worden. Van een publicatie van een maandbalans per eind December en eind Januari heeft men afgezien, in de eerste plaats omdat op dit tijdstip reeds de jaarbalans opgesteld wordt en verder, omdat anders de Januaribalans dikwijls vóór de jaarbalans uitgegeven zou worden. De invoering van éénmaandelijksche balansen heeft overigens, naast de voordeelen van een goed inzicht in de ontwikkeling van het bankwezen, ook het voordeel een onzekerheidselement op de geldmarkt uit te schakelen, dat tot dusver hierdoor ontstond, dat bij de tweemaandelijksche balanstermijnen gewoonlijk met een iets grooteren druk op de geldmarkt gerekend moest worden, daar de banken ernaar streefden op den afsluitdag grootere kasvoorraden te houden.

Een verder voordeel is, dat het nieuwe schema voor alle soorten van banken geschikt is, terwijl tot dusverre de hypotheekbanken en girocentralen een ander schema gebruikten als de credietbanken.

Tegelijk met de verandering van het schema zou ook het aantal banken, dat tusschentijdsche balansen publiceert, indien mogelijk, vergroot worden, waarbij men echter de uitoefening van een wettelijken dwang wenschte te vermijden. Tot dusverre zijn echter in dit opzicht nog geen groote vorderingen gemaakt. Van de grootste Berlijnsche banken heeft zich tot nu toe slechts de Reichs Kredit Gesellschaft vrijwillig aangesloten. De Berliner Handels Gesellschaft heeft zich weliswaar bereid verklaard, tezamen met andere tot dusverre niet aangesloten instellingen, globale cijfers te publiceeren. Daar echter met de hier hoofdzakelijk in aanmerking komende particuliere bankiers een overeenstemming nog niet bereikt werd, is de publicatie van deze totaalcijfers voorloopig achterwege gebleven.

De veranderingen, die door het nieuwe balansschema in de verdeeling van de afzonderlijke balansposten ingetreden zijn, worden door vergelijking tusschen het onderstaande oude en nieuwe schema duidelijk.

Oude Schema. Nieuwe Schema.

Aktiva:

1. Nicht eingezahltes Aktienkapital 2. Kassa, fremden Geldsorten und Coupons 3. Guthaben bei Noten- und Abrechnungs- (Clearing-) Banken 4. Wechsel und unverzinsliche Schatzanweisungen a. Wechsel und unverzinsliche Schatzanweisungen des Reichs und der Länder b. eigene Akzepte c. eigene Ziehungen d. Solawechsel der Kunden an die Ordre der Bank 5. Nostroguthaben bei Ban-	1. Nichteingezahltes Aktien- bzw. Betriebskapital 2. Kassa, fremde Geldsorten und fällige Zins- und Dividendscheine 3. Guthaben bei Noten- und Abrechnungs- (Clearing-) Banken. davon entfallen auf deutsche Notenbanken allein 4. Schecks, Wechsel und unverzinsliche Schatzanweisungen a. Schecks und Wechsel b. unverzinsliche Schatzanweisungen des Reichs und der Länder davon bei der Reichsbank rediskontabel c. eigene Akzepte d. eigene Ziehungen e. Solawechsel der Kunden an die Ordre der Bank 5. Nostroguthaben bei Ban-

ken und Bankfirmen

6. Reports und Lombards gegen börsengängige Wertpapiere
7. Vorschüsse auf Waren und Warenverschiffungen davon am Bilanztage gedeckt:
- a. durch Waren, Fracht- und Lagerscheine,
- b. durch andere Sicherheiten
8. Eigene Wertpapiere
- a. Anleihen u. verzinsl. Schatzanweisungen d. Reichs und der Länder
- b. Sonstige bei der Reichsbank und anderen Zentralnotenbanken beleihbare Wertpapiere
- c. Sonstige börsengängige Wertpapiere
- d. Sonstige Wertpapiere
9. Konsortialbeteiligungen
10. Dauernde Beteiligungen bei anderen Banken und Bankfirmen
11. Debitoren in laufender Rechnung
- a. gedeckte
- b. ungedeckte
12. Bankgebäude
13. Sonstige Immobilien
14. Sonstige Aktiva

Summe der Aktiva (übereinstimmend mit der Summe der Passiva)

Ausserdem: Aval- und Bürgschaftsdebitoren

1. Aktienkapital
2. Reserven
3. Kreditoren
- a. Nostroverpflichtungen
- b. Seitens d. Kundschaft bei Dritten benutzte Kredite
- c. Guthaben deutscher Banken u. Bankfirmen
- d. Einlagen auf provisiionsfreier Rechnung
1. Innerhalb sieben Tagen fällig
2. Darüber hinaus bis zu drie Monaten fällig

ken u. Bankfirmen mit Fälligkeit bis zu drei Monaten

davon innerhalb 7 Tagen fällig

6. Reports und Lombards gegen börsengängige Wertpapiere
- davon entfallen auf Reports allein
7. Vorschüsse auf verfrachtete oder eingelagerte Waren
- a. Rembourskredite
- 1) sichergestellt durch Fracht- oder Lagerscheine
2. sichergestellt durch sonstige Sicherheiten
3. ohne dingliche Sicherstellung
- b. Sonstige kurzfristige Kredite gegen Verpfändung bestimmt bezeichneter markt-gängiger Waren

8. Eigene Wertpapiere
- a. Anleihen u. verzinsl. Schatzanweisungen d. Reichs und der Länder
- b. Sonstige bei der Reichsbank und anderen Zentralnotenbanken beleihbare Wertpapiere
- c. Sonstige börsengängige Wertpapiere
- d. Sonstige Wertpapiere

9. Konsortialbeteiligungen
10. Dauernde Beteiligungen bei anderen Banken und Bankfirmen
11. Debitoren in laufender Rechnung davon entfallen auf Kredite an Banken, Bankfirmen, Sparkassen, und sonstige Kreditinstitute von der Gesamtsumme (11) sind gedeckt
- a. durch börsengängige Wertpapiere
- b. durch sonstige Sicherheiten

12. Langfristige Ausleihungen gegen hypothekarische Sicherung oder gegen Kommunaldeckung

13. Bankgebäude
14. Sonstige Immobilien
15. Sonstige Aktiva

Summe der Aktiva (übereinstimmend mit der Summe der Passiva)

Ausserdem: Aval- und Bürgschaftsdebitoren

Passiva.

1. Aktien- bzw. Betriebskapital
2. Reserven
3. Kreditoren
- a. Seitens d. Kundschaft bei Dritten benutzte Kredite
- b. Deutsche Banken, Bankfirmen, Sparkassen und sonstige deutsche Kreditinstitute
- c. Sonstige Kreditoren

Von der Gesamtsumme der Kreditoren (mit Ausschluss von a) sind:

1. Innerhalb sieben Ta-

3. Nach drei Monaten fällig	gen fällig
e. Sonstige Kreditoren	2. Darüber hinaus bis zu drei Monaten fällig
1. Innerhalb sieben Tagen fällig	3. Nach mehr als drei Monaten fällig
2. Darüber hinaus bis zu drei Monaten fällig	
3. Nach drei Monaten fällig	
4. Akzepte und Schecks	4. Akzepte
a) Akzepte	
b. Noch nicht eingelöste Schecks	
5. Sonstige Passiva	5. Langfristige Anleihen bezw. Darlehen
	a. Hypothekenpfandbriefe und Kommunalobligationen im Umlauf
	b. Sonstige
	6. Sonstige Passiva
Summe der Passiva (übereinstimmend mit der Summe der Aktiva)	Summe der Passiva (übereinstimmend mit der Summe der Aktiva)
Ausserdem:	Ausserdem:
Aval- und Bürgschaftsverpflichtungen	Aval- und Bürgschaftsverpflichtungen
Eigene Ziehungen	Eigene Indossamentsverbindlichkeiten
Davon für Rechnung Dritter Weiter begebene Solawechsel der Kunden an die Ordre der Bank	a. aus weiter begebenen Bankakzepten
	b. aus Solawechseln der Kunden an die Ordre der Bank
	c. aus sonstigen Rediskontierungen
	Von der Gesamtsumme (a+b+c) sind in spätestens 14 Tagen fällig
	Eigene Ziehungen überhaupt davon für Rechnung Dritter

De verbeteringen zijn, zooals uit deze tegenover elkaarstelling blijkt, van verschillende soort.

De dadelijk beschikbare middelen zijn nauwkeuriger omschreven, waardoor een juistere vaststelling van de liquiditeit van den eersten rang mogelijk wordt. Daarom zijn de hier opgenomen coupons tot de vervallen rente- en dividendbewijzen beperkt. Men beschouwt de coupons als vervallen, wanneer zij door de kantoren, waar zij betaalbaar zijn gesteld, ter verzilvering worden aangenomen. Alle overige coupons worden op den post waardepapieren geboekt. Om dezelfde reden is ook het tegoed bij de circulatiebank van het tegoed bij de clearingbanken gescheiden. Deze laatste spelen in den tegenwoordigen tijd een veel grootere rol dan in de jaren voor den oorlog. In de posten chèques, wissels en renteloze schatkistpromessen beteekent de scheiding tusschen chèques en wissels aan den eenen kant en schatkistpromessen aan den anderen kant een vooruitgang.

Een bijzondere zorg is aan de groote moeilijkheid, welke de omschrijving van het nostro tegoed biedt, besteed. De nostrorekeningen zijn tegenwoordig belangrijk grooter dan voor den oorlog en hebben naast de direct beschikbare middelen een groote beteekenis voor de liquiditeit; temeer daar zij voor een zeer aanzienlijk deel uit gemakkelijk te realiseeren buitenlandsche goederen bestaan, die hun tegenwaarde vinden in de buitenlandsche verplichtingen op korten termijn, welke onder het hoofd crediteuren zijn opgenomen. Onder nostro-tegoed mag volgens de verklaringen van het Reichswirtschaftsministerium slechts een zoodanig tegoed bij de banken verstaan worden, dat voor de bank een ten alle tijde realiseerbare reserve voorstelt. Vervallen zij eerst over drie maanden of later of zijn zij ontstaan doordat andere banken op verzoek een leening daarop verstrekt hebben, dan moeten zij onder het hoofd debiteuren geboekt worden. Het nostro-tegoed, dat na veertien dagen vervalt, wordt op een afzonderlijke rekening opgenomen.

Het streven van de Rijksbank, een beter inzicht te verkrijgen in de credieten voor beurzenspeculatie, heeft zijn uitdrukking gevonden in de scheiding van de posten prolongatie u/g en beleeningen en in de verdeeling van gedekte debiteuren in die, welke door effecten gedekt zijn en die, welke een ander onderpand ter beschikking gesteld hebben. De beleeningen zijn in de bij het nieuwe schema gevoegde bepalingen, scherp omschreven. Onder beleeningen wordt verstaan, vaste, niet in loopende rekening gegeven, credieten, die op een bepaalden tijd op bepaalde effecten tegen een vaste rente verleend worden. Uit dezen post kunnen daarom de dag- en maandgelden van de geldmarkt tamelijk duidelijk blijken. Daarentegen bevatten de uitvoerende bepalingen helaas geen voorschrift over de boeking van prolongatiecredieten aan cliënten. Men heeft dikwijls beweerd, dat een deel der banken deze credieten onder het hoofd gedekte debiteuren opneemt, en deze mogelijkheid is ook niet door het nieuwe schema opgeheven. Aan den anderen kant mag men de door effecten gedekte debiteuren in geen geval met speculatiecredieten gelijkstellen. Een gewoon industriecrediet kan heel goed door effecten gedekt zijn.

Het is daarom ook nauwelijks mogelijk om uit het nieuwe schema de credieten, bestemd voor effectenspeculatie na te gaan. Daarentegen kan het misschien mogelijk zijn uit de toe- of afneming van de door effecten gedekte debiteuren vast te stellen of de beursverplichtingen gelijk gebleven of wel afgenomen zijn.

Onder de verdere belangrijke veranderingen zijn nog de volgende te noemen:

De voorschotten op bevrachte en opgeslagen goederen, die tot dusverre slechts naar de wijze van dekking ingedeeld waren, moeten nu bovendien onderverdeeld worden in rembourscredieten en andere credieten op korten termijn tegen onderpand van bepaalde daartoe aangewezen marktgoederen.

Bij de debiteuren is behalve de indeeling naar de dekking nog een naar de credietnemers tot stand gekomen, daar de credieten aan banken en andere credietinstellingen afzonderlijk opgenomen moeten worden. Deze indeeling, die een statistisch doel heeft, is op verlangen door den statistischen rijksdienst gemaakt om de berekening van het Deutsche credietvolumen zonder dubbelstellingen mogelijk te maken.

Op de passiefzijde is de nieuwe indeeling van de crediteurenposten bijzonder opmerkelijk. De post nostro-verplichtingen is, evenals de onderscheiding tusschen deposito's op provisievrje rekening en andere crediteuren, weggevalen. De Rijksbank gaf als reden daarvoor op, dat de nostro-verplichtingen zich zeer moeilijk laten omschrijven en een juist inzicht daarom toch niet verwacht kon worden. Wat het onderscheid tusschen deposito's op provisievrje rekening en andere crediteuren betreft, was het volgens de Rijksbank aan te bevelen dit onderscheid op te heffen, omdat deze onderverdeeling gemakkelijk tot foute conclusies aanleiding gaf en de meeste crediteurenrekeningen bovendien provisievrj gevoerd worden. Evenwel was het gewenscht geweest, indien hier met de nieuwe invoering van de rekening spaargelden door een overeenkomstigen post in het balansschema rekening was gehouden. Volgens dit nieuwe schema zijn ook de niet betaalde chèques onder de crediteuren te rekenen, zoodat de accept-rekening goed tot uitdrukking komt.

De uniformiteit van het schema voor de verschillende soorten van banken maakte het noodzakelijk, zoowel op de actief- als op de passiefzijde een post voor leeningen op langen termijn op te nemen. Hierop komen nu ook de dollarleeningen op langen termijn van de Deutsche bank en de Privat- und Commerzbank voor, die tot dusverre onder andere passiva, respectievelijk onder crediteuren geboekt waren.

In het nieuwe balansschema is niet opgenomen de

indeeling in afzonderlijke posten van binnen- en buitenlandsch. tegoed, respectievelijk verplichtingen, die een voortreffelijk inzicht in de verhoudingen op de kapitaalmarkt zouden geven. Het Reichswirtschaftsministerium weigerde de publicatie van deze cijfers voor te schrijven. Daar echter de Rijksbank in de door de banken aan het eind van ieder kwartaal in te dienen aanvullingen op en verklaringen over de tusschentijdsche balans juiste opgaven over het buitenlandsch tegoed en de buitenlandsche verplichtingen ontvangt en zich het recht voorbehouden heeft deze opgaven in den vorm van globaalcijfers te publiceeren, bestaat tenminste de mogelijkheid, dat in de toekomst ook deze opgaven openbaar gemaakt zullen worden.

Hoewel niet alle verwachtingen vervuld zijn, is toch zonder twijfel door de verandering en uniformiteit van het balansschema en door de vermeerdering en bespoediging van de publicaties een besliste vooruitgang bereikt, die zonder twijfel bijdraagt tot een verrijking van het materiaal, dat ter beschikking staat voor een inzicht in het Deutsche economisch leven.

DE TOESTAND VAN DE BRITSCHE SUIKER-INDUSTRIE.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Bij de bespreking van de Engelsche begrooting¹⁾ hebben wij er reeds op gewezen, dat een van de redenen, waarom de heer Churchill een verlaging van de suikerrechten voorgesteld heeft, ten doel had om die maatschappijen te bevoordeelen, die zich bezig houden met het raffineeren van ingevoerde suiker. Om de moeilijkheden, die deze maatschappijen in de laatste jaren ondervonden hebben, te kunnen beoordeelen, is het noodig aan den eenen kant rekening te houden met de subsidie, welke gegeven werd om den verbouw van suikerbieten aan te moedigen en aan den anderen kant met de heffing van de douanerechten en accijnzen op suiker. Bij de laatste spelen de imperiale preferentiele rechten een belangrijke rol, vooral met het oog op de ontwikkeling van de suikerindustrie op Mauritius, die een ongeraffineerd soort witsuiker produceert, welke in bepaalde gevallen in staat is om de plaats van het geraffineerde product in te nemen. Om de gevolgen van deze verschillende factoren te kunnen beoordeelen wijzen wij op het feit, dat o.a. bekende concerns als J. Walker & Co., Neill Dempster & Neill en de Glebe Sugar Refining Co. allen hun raffinaderijen gesloten hebben om een verbetering in den toestand af te wachten, terwijl de firma Tate & Lyle, die een aandeelenkapitaal van ongeveer £ 4,5 miljoen heeft, haar werkzaamheden reeds eenmaal gestaakt heeft en op het punt was dit opnieuw te doen, toen zij door den aankoop van een groote hoeveelheid Cuba-suiker tegen buitengewoon gunstige prijzen in staat werd gesteld haar bedrijf voort te zetten. Eveneens hebben de leden van de Greenock Sugar Refiners' Association hun bedrijf aanzienlijk moeten inkrimpen. Ten slotte heeft één firma, John Walker & Co., haar fabriek reeds zes maanden gesloten, maar is nu bezig om opnieuw haar werkzaamheden te beginnen.

Het was tijdens de Labourregeering van 1924, dat de subsidie voor beetwortelsuiker ingesteld werd in den tamelijk eigenaardigen vorm van een contante betaling aan de producenten bij hun afzet van witsuiker. De tegenwoordige subsidie, die van kracht blijft tot eind September a.s., bedraagt 19/6 per cwt.²⁾ voor suiker die bij 98° of hooger polariseert. Deze subsidie wordt langzamerhand minder en zal in 1935 geheel verdwenen zijn. Geraffineerde suiker van een lager gehalte en melasse ontvangen een geringen steun. De volgende tabel geeft een overzicht van de verschillende subsidies in de drie perioden tot October 1934.

Graden van polariteit	Subsidie per Cwt. suiker					
	1 Oct. 1924 tot 30 Sept. 1928		1 Oct. 1928 tot 30 Sept. 1931		1 Oct. 1931 tot 30 Sept. 1934	
	s.	d.	s.	d.	s.	d.
Suik. v. 98° en meer	19	6	13	0	6	6
„ „ 97° tot 98°	17	11.2	11	11.5	5	11.7
„ „ 76° „ 77°	9	8	6	5.3	3	2.6
Mel. „ 70° of meer	12	4.7	8	3.1	4	1.5
„ „ 50° tot 70°	8	10.9	5	11.3	2	11.6
„ „ 45° „ 50°	4	3.8	2	10.5	1	5.2

Het gemiddelde verschil per graad bedraagt 5,65 d. voor de eerste periode; 2/3 van dat getal voor de tweede periode en 1/3 voor de derde periode. Om er zeker van te zijn, dat de landbouwer aangemoedigd zal worden tot het verbouwen van beetwortelen, heeft men bepaald, dat zij 54/- per ton beetwortelen van een gehalte van 15½ pCt. suiker zullen ontvangen met een verlaging of verhooging van 2/6 per ton voor ieder procent boven of beneden dat gehalte. Voor de tweede periode, 1928-1931, wordt het basiscijfer tot 46/- per ton verminderd, met verlagingen en verhoogingen van ongeveer 3/- voor ieder procent. Het gemiddelde suikergehalte van de beetwortelen van de 129.000 acre, die in 1926/27 bebouwd werden, was 16,7 pCt. en de opbrengst van witsuiker per acre bedroeg 2671 pond. Gedurende de loopende periode was de subsidie meer dan voldoende om de bedrijfskosten en de betaling van den accijns te dekken.

Zoowel onder de oude als onder de nieuwe rechten zijn de maatschappijen, die in het Vereenigd Koninkrijk, maar buiten Groot-Brittannië werken, op gelijken voet geplaatst met de binnenlandsche, d.w.z. het preferentiele tarief was en is hetzelfde als de accijns. Wat de buitenlandsche suiker met een gehalte van 99° en 98° betreft, blijft het invoerrecht van 11/8 per cwt. gehandhaafd, terwijl de preferentiele rechten en de accijnzen van 7/4½ verminderd worden tot resp. 5/10 en 4/9½. Voor suiker met een lager gehalte worden de volle rechten met ongeveer ½ verminderd en de preferentiele rechten met hetzelfde absolute bedrag.

Het doel van deze regelingen is duidelijk. In de eerste plaats zijn zij bestemd om den Britschen raffinadeur van ingevoerde suiker een voordeel van 2/6 per cwt. tegenover den buitenlandschen raffinadeur te geven. Verder worden de raffinadeurs van Queensland en Mauritius eveneens bevoordeeld tegenover de buitenlandsche raffinadeurs, maar zij zullen waarschijnlijk eenigszins lijden onder de verhoogde concurrentie van de binnenlandsche raffinadeurs.

Het is vanzelfsprekend nu nog te vroeg om te zeggen wat de gevolgen van de nieuwe maatregelen zullen zijn. Dat zij een beschermend karakter hebben kan niet ontkend worden. Een beter middel om tot hetzelfde resultaat te komen zou waarschijnlijk een verandering in de methode van de subsidiebetaling geweest zijn, om zodoende de oprichting van nieuwe raffinaderijen tegen te houden. Aangezien echter een aantal van deze nieuwe fabrieken opgericht is door buitenlandsch, voornamelijk Nederlandsch initiatief en in sommige gevallen met buitenlandsch kapitaal, zou dit in elk geval een betreurenswaardigen terugslag op den overzeeschen handel hebben gehad. Een van de landen, die het meest benadeeld worden door de nieuwe rechten is waarschijnlijk Tsjecho-Slowakije en men moet afwachten, wat de regeering daar en in andere beetwortel-exporteerende landen zal doen om de industrie te ondersteunen. Het lijkt niet onwaarschijnlijk, dat een dergelijke actie, die op het oogenblik bovendien nog vergezeld gaat van geschillen tusschen de Britsche landbouwers en fabrikanten over den juiststen prijs voor de beetwortelen, de gezamenlijke voordeelen van de nieuwe rechten, de belastingverlichting en de vrachtverlaging, die voor den herfst van 1929 beloofd zijn, voor een groot deel teniet zal doen.

Tot besluit kan het van belang zijn om de voornaamste groepen van beetwortelsuikerfabrieken in Engeland en Schotland samen te vatten. De volgende

¹⁾ Zie E.-S. B. van 2 Mei 1928.

²⁾ = f 0,28 à f 0,29 per KG.

tabel geeft de namen van elke groep, het aantal fabrieken, den omzet van suiker en de ontvangen subsidie in 1926-'27.

Namen	Aantal fabrieken	Omzet in Cwts.	Ontv. subsidie in 1926-'27. £
Engelsch-Nederlandsch ..	4	1.513.600	1.571.700
Engelsch-Schotsch	6	819.500	808.700
Tate & Lyle met Hongaarsche belangen	1	357.738	346.441
Dyer Co. (Ver. Staten) ..	1	168.833	164.612
Onafhankelijk	2	110.000	107.000

DE STABILISATIE VAN DE NOORSCH KROON.

De heer J. T. Juhl te Kopenhagen schrijft ons:

1 Mei jl. heeft de Noorsche Bank de inwisselbaarheid van haar bankbiljetten in goud opnieuw ingevoerd, terwijl de gouduit- en -invoer ten opzichte van de landen, die zich op hetzelfde standpunt stellen, werd toegestaan. Daarmede is aan de voornaamste voorwaarden voor een weder-oprichting van de Scandinavische muntunie voldaan en men kan dan ook wel aannemen, dat ondanks bestrijding van enkele zijden de noodzakelijke, minder belangrijke wetswijzigingen, die nog noodig mochten zijn, in de drie landen zullen worden aangenomen, zoodat de muntunie, waar Noorwegen zich in 1875 bij aansloot, opnieuw werkelijkheid zal worden na de langdurige onderbreking gedurende en na den oorlog.

De inwisselbaarheid van bankbiljetten in goud werd in Noorwegen in de eerste dagen van den oorlog opgeheven, toen het publiek een run begon, zoowel op de goederenvoorraden van het land als op den goudvoorraad van de Noorsche bank. De toenmalige directeur van de bank, Bomhoff, protesteerde tegen de opheffing van de inwisselbaarheid, doch de regeering achtte deze gewenscht: 5 Augustus 1914 werd daaromtrent een voorloopige verordening uitgevaardigd en de Eerste Kamer bekrachtigde het besluit dd. 18 Augustus.

In 1915 bewoog de Noorsche kroon zich een weinig onder pari, zooals men op bijgaande grafiek kan zien,

reikte de koers van den dollar een laagtepunt van 2,79 Kr. per dollar (tegen een pariteit van 3,73), hetgeen wil zeggen, dat de Noorsche kroon tusschen Augustus 1914 en November 1917 tegenover den dollar was opgelopen in de verhouding van 1 : 1,34.

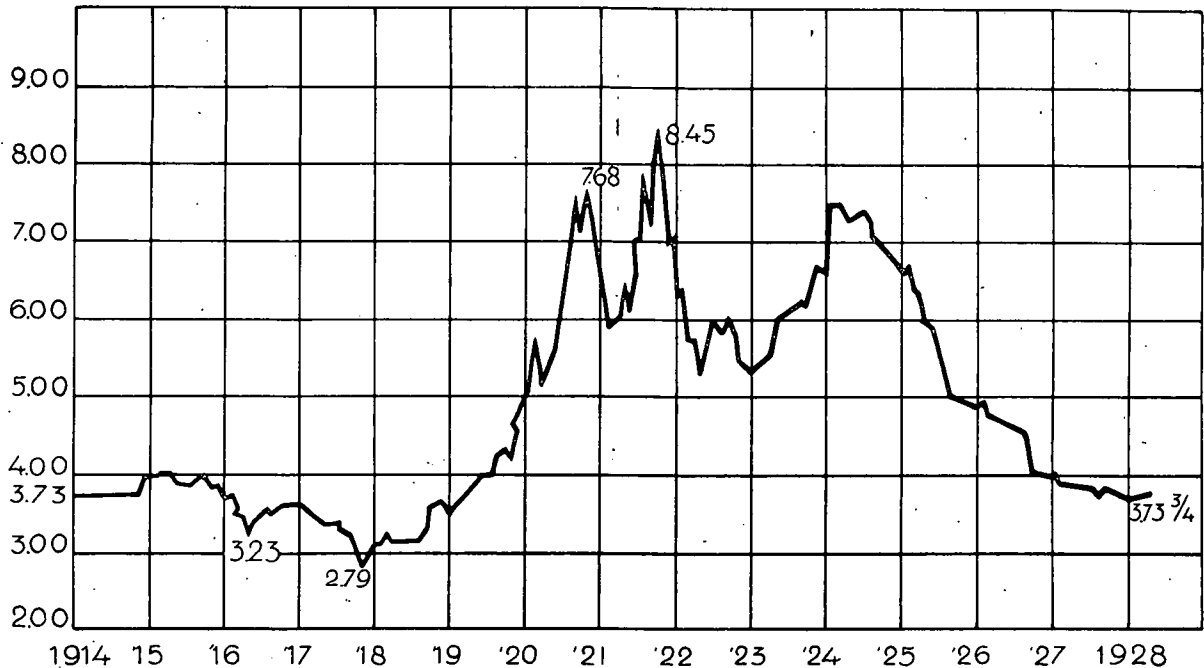
Onder deze omstandigheden was het mogelijk zonder risico de gelegenheid tot inwisseling van bankbiljetten in goud open te stellen en feitelijk was dit toegestaan van 8 Maart 1916 tot 19 Maart 1920, echter met dit voorbehoud, dat de Noorsche bank (na een overeenkomst met de beide andere Scandinavische landen) was vrijgesteld goud te kopen, terwijl de uitvoer van goud werd verboden. Onder deze omstandigheden was het goud in de bank voldoende verzekerd.

In 1918 wijzigden de omstandigheden zich. Noorwegen had onmetelijke sommen verdiend, doch, „zoo gewonen zoo geronnen”, het verbruik in de goede jaren was eveneens onmetelijk gestegen. Toen de handel eenigszins zijn vrijheid terug kreeg, nam de invoer de overhand op den uitvoer, de kroon daalde, de prijzen stegen, doch voorloopig scheen als gevolg van inflatie alles nog voortreffelijk te gaan. De uitgaven van de overheid stegen en werden door buitenlandsche leeningen gedekt, geen beperking was mogelijk, Noorwegen vermeerderde zijn buitenlandsche verplichtingen en alle waarschuwingen van de valutacommissie van de Noorsche Bank werden in den wind geslagen. De koersbeweging van de kroon wijzigde zich en daalde onder den drang van vraag en aanbod sterk. In October 1921 zien wij een dollarkoers van 8,45, hetgeen overeenkomt met een goudwaarde van de kroon van 44 öre.

In 1922 tot '23 verbeterde de verhouding een weinig, doch eerst in 1924, toen de dollar opnieuw tot 750 was gestegen (d.w.z. toen de kroon ongeveer 50 öre goudwaarde had), ging het bergopwaarts. Van het midden van 1924 steeg de koers snel tot een parikoers, welke einde 1927 zoo goed als bereikt was.

Deze stijging van de kroon en de daaropvolgende stabilisatie zijn de gevolgen van een doelbewuste politiek. De directeur Rygg heeft er geen geheim van

De koers van den dollar in Noorsche kronen 1914—1928.

doch de zenuwachtige stemming kwam weldra tot bedaren toen men inzag, dat het verloop anders was dan men algemeen verwachtte. Geld stroomde het land binnen door inkomsten uit vrachtverkeer, industrie en handel, terwijl de oorlog den import van buitenlandsche goederen practisch binnen zekere grenzen beperkte. Het gevolg was, dat de Noorsche kroon voortdurend steeg en de dollar in de jaren 1916, '17 en '18 onder pari noteerde. Van 3 tot 5 November 1917 be-

gemaakt, dat hij de pariteit van de kroon als doel beschouwde en aangezien de Regeering zich inspande orde te brengen in de openbare huishouding en voorts de verhoudingen een gunstige betalingsbalans met zich medebrachten, was men het er spoedig over eens, dat Noorwegen niet alleen den wil, doch ook de macht had het door Rygg gestelde doel te bereiken, hetgeen de internationale en binnenlandsche valuta-speculatie in beweging bracht en de kroon in veel sneller tempo

dan men wenschte op pari bracht. Hier geschiedde hetzelfde als in Denemarken. Zoodra men als gegeven kon aannemen, dat de pariteit het einddoel was, was het een zekere speculatie Noorsche kronen te koopen, ten gevolge waarvan de koers van de kroon steeg en die van dollars en ponden daalde.

Terwijl de krachten, die in Denemarken een stijging van de kroon tegenwerkten, o.a. doordat men zich niet helder bewust was welke gevolgen een overhaaste deflatie zou hebben en men overigens op een langzame stijging bleef hopen, betrekkelijk zwak waren, stonden de voorstanders van een devaluatie in Noorwegen sterk nu Denemarken vóór was gegaan en men de crisis voor oogen had, die op de koersstijging was gevolgd. Maar het geloof in de macht van Noorwegens bankdirecteur om zijn wil door te drijven en het vertrouwen, dat Noorwegen onder de Scandinavische landen niet alleen tot een devaluatie zou overgaan, waren groot genoeg om de speculatie het geheele vraagstuk aan kant te doen zetten en iedere discussie buiten te sluiten, totdat de kroon, terwijl de kwestie nog steeds op een oplossing wachtte, zoo hoog was gestegen, dat een devaluatie zinloos zou zijn geworden.

Het debat, dat dezer dagen in de Noorsche Kamer heeft plaats gehad over de inwisselbaarheid in goud, heeft denhalve slechts theoretische en agitatorische betekenis. Dat Noorwegen nog een zware crisis wacht staat vast en het is denhalve thans politiek opportuun niet al te ijverig aanhanger te zijn van de parikroon en de inwisselbaarheid in goud, doch in werkelijkheid verlangt geen verantwoordelijke partij nu nog de kroon te devalueeren. Nu een normale dollarkoers is bereikt en de werking der deflatie voelbaar wordt en nog sterker merkbaar zal worden, is er slechts één troost — doch die is niet gering —, dat er thans rust zal komen over de valuta van het land, dat het bedrijfsleven weet, waarmede het heeft te rekenen en dat Noorwegen van meet af heeft geweten, dat het ieder heeft betaald en zal betalen in eerlijk geld.

Mocht de oorlog al geen andere goede gevolgen hebben gehad, dan heeft hij ten minste dit bewerkt, dat hij althans in de Scandinavische landen de bevolking in het algemeen een zeker inzicht is bijgebracht in het wezen der valuta. Terwijl men voor den oorlog, toen de kroon onaangevochten was, zich nergens rekenschap van gaf, leerde men tijdens de opheffing van de inwisselbaarheid der bankbiljetten, dat in- en uitvoer, buitenlandse leeningen en alles wat de betalingsbalans beïnvloedt, gevolgen heeft voor den koers van het ruilmiddel en dat dit evenzeer geldt wanneer er wel inwisselbaarheid bestaat, al kunnen de koersen dan ook niet verder schommelen dan tusschen de beide goudpunten. Dit geeft de bevolking echter in zekeren zin den wil om in het dagelijksch leven mee te helpen de parikroon buiten moeilijkheden te houden en een vermeerdering van schuld tegen te gaan. Het heeft m.a.w. de burgers van het land geleerd een zekeren samenhang te zien en nationaal-economisch te denken, waardoor het aan het bedrijfs-

leven en aan het landsbestuur gemakkelijker valt de staatsfinanciën in orde te houden.

AANTEKENINGEN.

De Bank van Hongarije in 1927.

Aan het economisch verslag van de „Central Corporation of Banking Companies” te Budapest is het volgende ontleend.

De metaalvoorraad en de post buitenlandsche wissels van de Bank van Hongarije vertoonden in het afgelopen jaar ongeveer hetzelfde verloop als in 1926, d.w.z. zij namen in de eerste helft van het jaar af wegens de seizoenstijging van de importen, terwijl zij na 23 Juli, toen het laagste punt bereikt was, weer toenamen ten gevolge van de herleving van den exporthandel, maar vooral door de toestrooming van buitenlandsche kapitalen. Op het eind van 1927 bedroegen deze twee posten 317,5 miljoen pengö, en waren dus, in vergelijking met 31 December 1926, met 26,7 miljoen pengö gestegen, zooals duidelijk uit den onderstaanden staat blijkt, welke tevens aangeeft, dat de goudvoorraad in het afgelopen jaar gestadig toenam, van 168,8 miljoen pengö in Januari tot 196,8 miljoen pengö in Augustus, maar daarna vrijwel onveranderd bleef.

De daling van de totale goudreserve in de eerste helft van 1927 veroorzaakte een geringe vermindering van het dekkingspercentage van de biljettencirculatie, terwijl in de laatste helft van het afgelopen jaar dit percentage niet evenredig aan den vermeerderden goudvoorraad toenam wegens een grotere expansie van de biljettencirculatie.

Volgens de statuten moet in de eerste vijf jaren van de werkzaamheid van de Bank 20 pCt. van de gezamenlijke biljettencirculatie en dadelijk opeischbare verplichtingen vermindert met de staatschuld door goud of buitenlandsche wissels gedekt worden.

De schuld van den Staat aan de Bank verminderde door terugbetaling van 23 miljoen pengö van 134,4 miljoen tot 111,4 miljoen pengö.

De herleving van den handel had een vermeerderde vraag naar crediet ten gevolge, waardoor de wisselportefeuille — na de gewone seizoendaling in de eerste maanden van het jaar — voortdurend steeg en aan het eind van het jaar een bedrag van 332,1 miljoen pengö bereikte. In vergelijking met 31 December 1926 en het laagste punt in 1927 toonde de wisselportefeuille een stijging van respectievelijk 114 miljoen en 161,1 miljoen pengö.

De boven beschreven veranderingen in den metaalvoorraad en in de wisselportefeuille verklaren de veranderingen, welke in de biljettencirculatie plaats grepen. De daling van de totale circulatie (bankbiljetten en dadelijk opeischbare schulden) beliep in het begin van het jaar ongeveer 40 miljoen pengö, terwijl in de volgende vijf maanden, toen de langzame stijging van de wisselportefeuille gecompenseerd werd door de toeneming van den goudvoorraad, de circulatie

Datum	Goud en Zilver	Buitenlandsche wissels en munten	Totaal Metaalvoorraad en Buit. Wissels en munten.	Proportioneele veranderingen in de Metaalvoorraad en Buit. W.	Bankbiljetten	Ander dadelijk opeischbare schulden	Totaal der dadelijk opeischbare schulden
	in duizend pengö					in duizend pengö	
31 December 1926.....	169.567	121.211	290.778	100,0	470.870	243.382	714.154
31 Januari 1927.....	168.873	106.049	274.922	94,5	435.101	241.365	676.466
28 Februari 1927.....	168.878	113.729	282.607	97,5	415.823	260.073	675.896
31 Maart 1927.....	168.881	107.861	276.742	95,1	418.076	252.124	670.200
30 April 1927.....	168.909	96.116	265.025	91,1	443.017	233.740	676.757
31 Mei 1927.....	169.771	95.333	265.104	91,1	428.640	249.242	677.882
30 Juni 1927.....	189.682	73.950	263.632	90,7	427.736	247.852	675.588
31 Juli 1927.....	196.783	70.174	266.957	91,8	465.984	225.699	691.683
31 Augustus 1927.....	197.559	94.006	291.565	100,2	472.135	256.379	728.514
30 September 1927.....	197.585	93.344	295.189*	101,5	477.334	260.611	737.945
31 October 1927.....	197.612	102.969	304.989*	104,9	507.053	267.451	775.404
30 November 1927.....	197.668	106.157	309.371*	106,3	456.355	313.564	769.919
31 December 1927.....	197.656	114.053	317.506*	109,1	486.754	308.806	795.560

*) Het verschil tusschen deze totaalbedragen en de som van goud en zilver en buitenlandse wissels en munten is toe te schrijven aan het bedrag aan pasmunt, dat zich in de Bank bevindt.

met geringe fluctuaties ongeveer op hetzelfde niveau bleef, maar in de tweede helft van het jaar aanzienlijk toenam ten gevolge van de belangrijke stijging van de wisselportefeuille, zoodat aan het eind van het jaar de circulatie ongeveer 11,4 pCt. hooger was dan een jaar tevoren.

De werkelijke biljettencirculatie bleef in de eerste helft van het jaar ongeveer constant, bereikte echter in de tweede helft, op 31 October, haar hoogste punt, met een bedrag van 507,9 millioen pengö, wat tegelijkertijd het maximum was, dat gedurende het bestaan van de bank uitgegeven is.

Ten slotte volgt hieronder nog het bedrag der biljettencirculatie en het totaal bedrag der bankbiljetten en andere dadelijk opeisbare schulden per hoofd der bevolking:

Datum	Per hoofd der bevolking	
	Bankbiljetten	Bankbiljetten en andere dadelijk opeisbare schulden
31 December 1926.....	59.—	89.49
31 Januari 1927.....	54.52	84.77
28 Februari 1927.....	52.10	84.70
31 Maart 1927.....	52.39	83.97
30 April 1927.....	55.51	84.80
31 Mei 1927.....	53.71	84.93
30 Juni 1927.....	53.59	84.65
31 Juli 1927.....	58.39	86.66
31 Augustus 1927.....	59.16	91.28
30 September 1927.....	59.81	92.46
31 October 1927.....	63.64	97.16
30 November 1927.....	57.18	96.47
31 December 1927.....	60.99	99.68

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

"The Economist" schrijft: De stijgende beweging, die de prijzen der verschillende handelsartikelen sedert het begin van het jaar getoond hebben, zette zich gedurende April voort, waardoor het indexcijfer met 72 punten steeg tot 4039, het hoogste punt, dat sedert Augustus 1927 bereikt werd. De stijging was in alle groepen vrij algemeen, doch de stijging van het totaalcijfer werd vooral veroorzaakt door petroleum tengevolge van het bij de Begroting ingestelde nieuwe invoerrecht, van 4d per "gallon". Onderstaande tabel toont de bewegingen in de vijf groepen en in het totaal:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
" Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
" Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
" Dec. 1924	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
" Dec. 1925	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
" Dec. 1926	875	736½	859	773½	731	3975	180,7
" Apr. 1927	886	697	917½	704½	716	3921	178,2
" Mei "	911	724	961½	673½	716	3986	181,2
" Juni "	913½	716	1007	662½	705	4004	182,0
" Juli "	872	707	1068	650½	704	4002	181,9
" Aug. "	883	731	1111	640	706	4071	185,0
" Sept. "	860½	748½	1098½	617	713½	4038	183,5
" Oct. "	837	731½	1088	620½	719	3996	181,6
" Nov. "	820	732	1050	630½	724	3957	179,9
" Dec. "	845½	716½	1029½	620½	733	3945	179,3
" Jan. 1928	839	685½	1031	609	722½	3887	176,7
" Feb. "	852½	700	1050½	594½	723½	3921	178,2
" Mrt. "	882	676	1087½	598½	723	3967	180,3
" Apr. "	913½	669	1100	602	754½	4039	183,6

De granen waren alle hooger en aardappelen toonden een verdere stijging; een stijging in rundvleesch werd ruimschoots gecompenseerd door een daling in varkensvleesch. Suiker was per saldo ongewijzigd, daar een lichte stijging in het begin der maand teniet werd gedaan door de in de Begroting toegestane verlaging van het invoerrecht. Boter daalde in

verband met het seizoen. Katoen- en jute-prijzen waren hooger, doch vlas onderging een daling, die de stijging van de vorige maand overtrof. De groep delfstoffen toonde vrijwel geen wijzigingen, een kleine stijging in lood was de eenige beweging van betekenis. Afgezien van de sterke stijging in petroleum waren de veranderingen in de groep diversen gering; leder en rubber waren lager en plantaardige oliën iets hooger. De volgende tabel toont de veranderingen in het indexcijfer der verschillende handelsartikelen tegenover einde Maart, waarbij het cijfer 50 telkens het gemiddelde niveau van periode 1901—5 voorstelt:

	Indexcijfer	of +		Indexcijfer	of +		Indexcijfer	of +
Tarwe (btl.)	106	+ 5	Katoen (Am.)	103	+ 3½	Koper	51	..
" (Eng.)	80	+ 3	" (Egypt.)	147	+ 5½	Delfstoff.	602	+ 3½
Meel	86	+ 4	Garen	100	+ 1½	Hout	93	..
Gerst	86½	+ 1½	Laken	111½	+ 2	(Baltisch)	77½	..
Haver	97	+ 9	Wol (Eng.)	148½	+ 2	Hout	79	- 2½
Aardapp.	106	+ 12½	(Austr.)	109	..	(Amerik.)	121	+ 33½
Rijst	105	+ 1	Zijde	68	..	Leder	79	+ 5
Rundvl.	77	+ 4	Vlas	147	- 6	Petroleum	68½	+ 1
Schapenvl.	85½	..	Hennep	54½	+ ½	Oliën	79	+ 1
Varkensvl.	84½	- 6½	Jute	111½	+ 5½	Oliezaden	64	+ 1½
Gran. en vl.	913½	+ 31½	Weefstoffen	1100	+ 12½	Talk	76	..
Thee	132	+ ½	Ruw-Ijzer	71	..	Indigo	85½	..
Koffie	133½	..	Stalen rails	71	..	Soda	106	- 2½
Rietsuiker	100	..	Ijz. staven	79	..	Rubber	754½	+ 31½
Bietsuiker	104	..	Kolen (st.)	93	..	Diversen	4039	+ 72
Boter	83	- 7½	" (huisbr.)	59	+ 1½	Totaal		
Tabak	116½	..	Lood	87	+ 3			
And. voed.			Tin	91	- 1			
en genotm.	669	- 7						

Deze wijzigingen verhoogden de stijging boven het vóór-oorlogsniveau van 54,7 tot 57,4 pCt., zooals de volgende tabel aantoont, waarin de indexcijfers voor Juli 1914 = 100 zijn gesteld:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925....	162	193	182	158	141	165,8
December 1926....	151	209	139	167	132	155,0
Maart 1927....	152	200	147	156	131	153,8
April "....	153	198	149	152	130	152,9
Mei "....	157	206	156	145	130	155,4
Juni "....	158	204	163	143	127	156,1
Juli "....	151	201	173	140	127	156,7
Augustus "....	152	208	180	138	128	158,1
September "....	149	213	178	133	129	157,4
October "....	144	208	176	134	130	155,8
November "....	142	208	170	136	131	154,3
December "....	146	204	167	133	132	153,8
Januari 1928....	145	195	167	131	131	151,5
Februari "....	147	199	170	128	131	152,8
Maart "....	152	192	176	129	131	154,7
April "....	158	190	178	130	136	157,4

Vergeleken met September jl., toen het totale indexcijfer ongeveer hetzelfde was, zijn de belangrijkste voedingsmiddelen aanzienlijk gestegen; de overige voedingsmiddelen zijn daarentegen veel lager; weefstoffen zijn onveranderd; de diversengroep is hooger ondanks de daling in rubber.

Voorts laten wij hier nog een overzicht volgen van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen.

De onderstaande opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913=100.

Bij beschouwing der cijfers over Maart 1928 in vergelijking met de maand Februari 1928, blijkt, dat het algemeen indexcijfer met 2, dat der voedingsmiddelen e.d. met 3 punten gestegen is. Deze stijging komt voornamelijk voor rekening van verschillende voedingsmiddelen, in het bijzonder granen en schapenvleesch.

Tegenover een prijsstijging van 18 artikelen met in totaal 179 punten staat een prijsdaling van 11 artikelen

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
Novemb. 1913	100	100	100	100	100	100	100	100
Novemb. 1918	358	438	367	392	214	322
Hoogste 1920	591	679	325	366	297	322
Decemb. 1923	101 ²⁾	458	577	...	183	160	154	211
Decemb. 1924	98 ²⁾	507	640	137 ³⁾	171	168	160	214
Decemb. 1925	103 ²⁾	632	715	142 ³⁾	156	156	155	194
Decemb. 1926	...	627	619	137	148	150	147	170
Maart 1927	...	642	593	135	147	145	144	171
April	...	637	565	135	146	143	143	170
Mei	94	629	536	137	147	145	145	171
Juni	94	623	509	138	147	146	149	173
Juli	94	621	491	138	147	146	151	170
Augustus	95	619	485	138	147	146	149	167
September	96	601	484	140	148	148	150	169
October	97	588	484	140	148	147	150	170
November	97	595	484	140	149	148	151	168
December	97	605	483	140	150	148	151	188
Januari 1928	96	608	490	139	...	148	153	169
Februari	96	610	489	138	...	147	150	169
Maart	96	623	491	138	...	149	152	...

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamt, nieuwe methode. 3) Jaar-gemiddelde. 4) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53. 5) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 6) Midden 1914.

met in totaal 91 punten. Met 10 of meer punten stegen de artikelen: tarwe (16), rogge (19), haver (19), groene erwten (13), aardappelen (14), peper (11), schapenvleesch (34), en mais (12 punten); met 10 of meer punten daalden de artikelen: eieren (24), melk (21) en paardehuiden (10 punten).

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Maart 1928		Maart 1927	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	56.342	f 3.522.651.000	55.296	f 3.280.928.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	43.328	„ 3.159.541.000	42.268	„ 2.938.049.000
	1.549	„ 9.722.000	1.542	„ 8.350.000

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Maart 1928	Jan./Mrt. 1928	Jan./Mrt. 1927
Prod. Steenkolen in tonnen.	938.832	2.670.465	2.226.587
Kolenslik	17.383	57.284,4	30.441
Aantal normale werkdagen .	27 ⁹⁾	77	75

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Maart 1928	Jan./Mrt. 1928	Jan./Mrt. 1927
Netto-productie in tonnen..	18.864	53.633	48.956
Aantal normale werkdagen	27	77	76

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Maart 1928	Jan./Mrt. 1928	Jan./Mrt. 1927
Afgeleverd:			
Geraff. zout	2.649	8.034	7.399
Industriezout	109	207,5	163
Afvalzout	111	397	283
Aantal normale werkdagen	27	78	76

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 April 1928	{ 9.422 ¹⁾ 24.697 ²⁾	166	139
1 April 1927	{ 8.988 ¹⁾ 24.225 ²⁾	185	125

1) bovengronds. 2) ondergronds. 3) Mijn Laura 26 dagen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 13 Oct. '27)	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
Bk. { Bel. Binn. Eff. 5 1/2 13 Oct. '27	N.Bk.v.Denem. 5 23 Juni '27
{ Vrsch. in R.C. 6 1/2 13 Oct. '27	Zweedsche Rbk 4 30 Apr. '28
Javasche Bank ... 4 1/4 Juli '26	Bank v. Noorw. 5 1/2 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 4 1/2 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 5 Oct. '27	slowakije . . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3 1/2 19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 6 27 Jan. '28
Belgische Nat. Bnk. 4 1/2 16 Nov. '27	N. Bk. v. Hong. 6 26 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 4 2 Feb. '28	Bank v. Italië. 6 31 Mrt. '28
Bank van Spanje.. 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	5 Mei	30 April/5 Mei	23/28 April	16/21 April	2/7 Mei	3/8 Mei	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	4 1/4	4 3/16-7/16	4 1/8-3/8	4 1/8-3/16	3 7/8-1/2	2 1/2-3	3 1/8-3/16
Prolong.	4 1/4-4	4-1/2	4-1/4	3 3/4-4 1/4	3 3/4-4 1/2	3-1/2	2 1/4-3/4
Londen Daggeld ..	2-3 1/2	2 1/2-4 3/4	3-3/4	2 3/4-4 1/2	3 1/4-1 1/2	4-1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	3 1/2-1/16	3 1/2-1/16-4	3 1/2-1/16 4 1/16	4-1/16	3 7/8-1 1/16	4 3/8-3/16	2 1/4-3/4
Berlijn Daggeld ..	7 1/2-9	7 1/2-9 1/2	4 1/2-9	3 1/2-7	6-8 1/2	4-6 1/2	-
Partic. disc.	6 1/2	6 1/2-3/4	6 3/4-7/8	6 1/2-3/4	4 7/8	4 3/4	-
30-55 d...	6 5/8	6 5/8-3/4	6 3/4-7/8	6 1/2-3/4	4 7/8	4 3/4	-
56-90 d...	6 5/8	6 5/8-3/4	6 3/4-7/8	6 1/2-3/4	4 7/8	4 3/4	2 1/8-1/2
Waren-wchsel.	6 7/8	6 7/8-7 1/4	7	6 3/4-7	5	5-3/4	-
New York ¹⁾	5-1/4	4 1/2-6 1/4	5-1/4	4 1/2-5 1/4	4-3/4	3 1/2-4 1/4	1 3/4-2 1/2
Call money.	4 1/4	4 1/4	4 1/4	4	3 3/4	3 1/4	-
Partic. disc.	4 1/4	4 1/4	4 1/4	4	3 3/4	3 1/4	-

1) Call money-koers van 4 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York ^{**)}	Londen ^{*)}	Berlijn ^{*)}	Parijs ^{*)}	Brussel ^{*)}	Batavia ¹⁾
1 Mei 1928	2.48 1/16	12.10 5/8	59.33 1/2	9.76	34.63	99 7/8
2 „ 1928	2.48	12.10	59.31	9.75 5/8	34.62	100
3 „ 1928	2.48	12.10 1/8	59.32 1/2	9.75 3/4	34.63	100
4 „ 1928	2.47 15/16	12.10	59.30 1/2	9.75 1/2	34.62 1/2	100
5 „ 1928	-	12.09 5/8	59.28	9.75 1/2	34.62	99 1/2
7 „ 1928	2.47 7/8	12.10	59.30 1/2	9.75 3/4	34.62 1/2	100
Laagsted.w. ¹⁾	2.4770	12.09 1/4	59.26	9.74	34.59	99 9/8
Hoogste d.w. ¹⁾	2.48 1/4	12.10 5/8	59.35	9.78	34.66	100 1/4
30 Apr. 1928	2.48 1/16	12.10 5/8	59.33	9.76 1/2	34.65 1/2	100
23 „ 1928	2.48 1/16	12.11 5/8	59.32 1/2	9.76 1/4	34.65	100
Muntpariteit	2.48 1/4	12.10 3/4	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland ^{*)}	Weenen ^{*)}	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan ^{**)}	Madrid ^{**)}
1 Mei 1928	47.81	34.95	7.34	1.55	13.07	41.32 1/2
2 „ 1928	47.80	34.95	7.35	1.54	13.06 1/2	41.22 1/2
3 „ 1928	47.80	34.95	7.34 1/2	1.53 1/2	13.06	41.26
4 „ 1928	47.80	34.95	7.34	1.53	13.06	41.25 1/2
5 „ 1928	47.78	34.95	7.35	1.54	-	-
7 „ 1928	47.80	34.95	7.34	1.53	13.06	41.12
Laagsted.w. ¹⁾	47.74	34.85	7.33	1.50	13.03	41.10
Hoogste d.w. ¹⁾	47.82 1/2	35.—	7.38	1.57 1/2	13.10	41.45
30 Apr. 1928	47.81 1/2	34.95	7.35	1.55	13.07	41.18
23 „ 1928	47.82 1/2	34.95	7.35	1.55	13.08	41.61 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	7.35	1.55	13.08	41.61 1/2

Data	Stockholm ^{*)}	Kopenhagen ^{*)}	Ostø ^{*)}	Helsingfors ¹⁾	Buenos-Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
1 Mei 1928	66.60	66.55	66.42 1/2	6.25	106	2.48
2 „ 1928	66.55	66.50	66.40	6.24	106	2.47 7/8
3 „ 1928	66.52 1/2	66.50	66.40	6.25 1/2	106	2.48
4 „ 1928	66.50	66.50	66.40	6.24	106	2.47 7/8
5 „ 1928	66.52 1/2	66.50	66.40	6.24	106	2.47 7/8
7 „ 1928	66.52 1/2	66.50	66.40	6.24	106	2.47 7/8
Laagste d.w. ¹⁾	66.45	66.40	66.32 1/2	6.22	105 3/4	2.47 1/4
Hoogste d.w. ¹⁾	66.65	66.60	66.47 1/2	6.28	106 1/4	2.48 1/2
30 Apr. 1928	66.60	66.55	66.45	6.24	106	2.48
23 „ 1928	66.60	66.55	66.37 1/2	6.25	106	2.48
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 1/2	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
1 Mei 1928	4,87 7/8	3,93 1/2	23,91 1/2	40,32
2 " 1928	4,87 13/16	3,93 1/2	23,91 7/8	40,33
3 " 1928	4,88	3,93 1/2	23,91 7/8	40,33
4 " 1928	4,88 1/16	3,93 5/8	23,91 7/8	40,34
5 " 1928	4,88 1/8	3,93 5/8	23,92 1/2	40,35 1/2
7 " 1928	4,88 1/8	3,93 5/8	23,92 1/2	40,34 1/2
9 Mei 1927	4,85 27/32	3,91 7/8	23,70	40,02
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81 1/2	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	21 Apr. 1928	28 Apr. 1928	30 Apr. 1928 Laagste	5 Mei 1928 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/16	97 1/2
Athene	Dr. p. £	372 3/4	373 1/2	372 1/2	373 3/8
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 5/8	1/10 5/8	1/10 5/8	1/10 1/2
Budapest	Pen. p. £	27,96 1/2	27,95	27,93	27,97
B. Aires 1)	d. p. \$	47 13/16	47 5/16	47 25/32	47 13/16
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6	1/6	1/5 3/4	1/6 1/8
Constantin	Piast. p. £	955	957 1/2	950	965
Hongkong	Sh. p. \$	2/0 3/8	2/0 25/32	2/0 3/8	2/0 1/8
Kobe	Sh. p. yen	1/11 1/8	1/11 1/8	1/11 1/8	1/11 1/8
Lissabon	Escu p. £	2 1/8	2 1/16	111	116 1/2
Mexico	d. per \$	24	24	23 3/4	24 1/4
Montevideo 1)	d. per \$	51	51	50 5/8	51 1/2
Montreal 1)	\$ per £	4,88 3/8	4,88 3/8	4,87 7/8	4,88 1/2
R. d. Janeiro 1)	\$ per Mil.	559 1/64	559 1/64	529 3/32	515 1/8
Shanghai	Sh. p. tael	2/7 1/2	2/7 19/32	2/7 1/4	2/8 1/8
Singapore	id. p. \$	2/5 3/8	2/3 26/32	2/3 11/16	2/3 1/2
Valparaiso 2)	\$ p. £	39,50	39,6 1/2	39,58	39,65
Warschau	Zl. p. £	43,51	43,50	43,47	43,55

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen 1)	N. York 2)
30 Apr. 1928	26 13/16	58 1/2
1 Mei 1928	26 9/16	58 1/2
2 " 1928	26 3/8	58 3/8
3 " 1928	26 3/8	58 3/8
4 " 1928	26 15/16	58 1/2
5 " 1928	26 3/4	58 1/2
7 Mei 1927	25 7/8	56
20 Juli 1914	24 1/16	59

GOUDPRIJS 3)

	Londen
30 Apr. 1928	84/11
1 Mei 1928	84/10 1/2
2 " 1928	84/11
3 " 1928	84/11
4 " 1928	84/11
5 " 1928	84/11
7 Mei 1927	84/11
20 Juli 1914	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 April 1928	30 April 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f —	f —
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 640.284,83	f 4116,43
Voorschot op ultimo Maart 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomsteinbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting.....	" 40.135.422,99	" 40.135.422,99
Voorschotten aan Suriname.....	" 11.619.990,98	" 11.918.473,60
Voorschotten aan Curaçao.....	" —	" —
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbriefven.....	" 136.783.220,53	" 138.324.561,15
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	" —	" —
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2).....	" 22.797.878,89	" 18.810.700,58
Id. op andere Staatsbedrijven 2).....	" 5.095.348,03	" 5.095.348,03

Verplichtingen.

Voorschot door de Nederl. Bank....	f 10.759.730,59	f 9.880.719,32
Schatkistbiljetten in omloop).....	" 103.526.000,—	" 103.526.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 15.640.000,—	" 19.640.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank..	" —	" 4.000.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 11.439.137,—	" 11.545.604,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2).	" —	" —
Id. aan Ned.-Indië.....	" 22.680.033,78	" 21.549.212,13
Id. aan Curaçao.....	" 178.844,51	" 178.844,51
Id. a. h. Aig. Burg. Pensioenfondsa 2).....	" 908.461,56	" 1.324.115,12
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2).....	" 46.640.940,01	" 46.690.276,48
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	" 1.315.000,—	" 1.315.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	" 15.845.016,09	" 22.206.439,04

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	28 April 1928	5 Mei 1928
Saldo bij 's Rijks kas.....	f 21.606.000,—	f 22.444.000,—
Saldo bij de Javasche Bank.....	" 10.362.000,—	" 4.646.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 150.000,—	" 150.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	" 33.325.000,—	" 33.508.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 976.000,—	" 1.114.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 724.000,—	" 805.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 7 Mei 1928.

	Activa.	
Binnenl. Wis. sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 58.185.778,83 Bijbnk. " 3.450.795,64 Ag.sch. " 12.189.961,85	f 73.826.536,32
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....	Idem eigen portef. f 192.269.844,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	192.269.844,—
Beleeningen	Hfdbk. f 50.343.236,41 incl. vrach. Bijbnk. " 5.997.172,28 in rek.-crt. Ag.sch. " 65.106.060,24 op onderp. f 121.446.468,93	—
Op Effecten.....	f 117.919.468,93	—
Op Goederen en Spec.	f 3.527.000,—	121.446.468,93
Voorschotten a. h. Rijk.....	—	5.192.790,04
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud..... f 67.683.765,— Muntmat., Goud — " 367.468.818,36	—
	f 435.152.583,36	—
Munt, Zilver, enz.	f 24.517.582,95	—
Muntmat., Zilver ..	—	459.670.166,31
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfondsa.....	—	23.521.426,96
Gebouwen en Meub. der Bank.....	—	5.000.000,—
Diverse rekeningen.....	—	41.600.579,95
	f 922.527.812,51	—
	Passiva.	
Kapitaal.....	f 20.000.000,—	—
Reservefondsa.....	" 7.027.840,39	—
Bijzondere reserve.....	" 8.000.000,—	—
Pensioenfondsa.....	" 5.136.007,47	—
Bankbiljetten in omloop.....	" 828.011.675,—	—
Bankassigtiën in omloop.....	" 319.403,93	—
Rek.-Cour. f Het Rijk	—	—
saldos: Anderen f 35.262.330,03	—	35.262.330,03
Diverse rekeningen.....	—	18.770.555,69
	f 922.527.812,51	—

Beschikbaar metaalsaldo.....	f 286.504.792,92
Op de basis van 1/5 metaaldekking.....	" 113.786.111,13
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	" 1.432.523.960,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeisb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
7 Mei '28	67.684	367.469	928.012	35.582	286.505	53
30 April '28	67.689	367.469	853.274	35.288	283.122	52
23 " '28	67.701	367.469	783.360	38.743	296.593	56
16 " '28	67.701	367.469	793.704	37.702	294.225	55
10 " '28	67.705	367.472	807.087	42.631	290.311	54
2 " '28	67.707	367.472	823.324	44.501	287.274	53
9 Mei '27	59.048	359.732	830.459	32.003	272.983	52
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 1)	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
7 Mei 1928	73.827	3.000	121.446	192.270	41.601
30 April 1928	63.288	4.000	155.380	189.706	49.865
23 " 1928	49.594	—	105.502	189.501	37.143
16 " 1928	53.693	—	111.521	181.948	42.989
10 " 1928	61.413	5.000	126.222	181.635	38.680
2 " 1928	57.424	—	147.804	181.635	37.426
9 Mei 1927	112.257	—	142.204	123.637	74.330
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
31 Maart 1928..	1.101	1.585	514	822	417
24 " 1928..	1.100	1.408	548	826	395
17 " 1928..	1.100	1.443	566	827	466
10 " 1928..	1.100	1.489	580	826	442
3 " 1928..	1.100	1.542	606	825	454
2 April 1927..	1.040	1.612	623	934	617
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
28 Apr. 1928	193.700		303.600	48.800	123.220
21 " 1928	192.500		304.800	45.800	122.380
14 " 1928	192.000		311.200	38.800	122.000
31 Mrt. 1928	173.331	17.912	309.920	44.982	120.642
24 " 1928	173.245	18.647	308.589	44.055	121.747
17 " 1928	173.597	18.715	312.349	40.508	121.923
10 " 1928	173.447	19.398	312.645	40.523	122.627
30 Apr. 1927	185.330	30.484	305.629	58.238	143.927
1 Mei 1926	200.132	38.806	331.518	49.777	163.226
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
28 Apr. 1928		121.300		***	55
21 " 1928		121.800		***	55
14 " 1928		126.200		***	55
31 Mrt. 1928	12.582	25.605	74.514	57.463	55
24 " 1928	12.895	25.224	74.758	54.297	54
17 " 1928	12.903	27.366	78.970	48.806	54
10 " 1928	12.778	26.904	81.754	45.234	55
30 Apr. 1927	14.026	18.612	64.968	56.909	59
1 Mei 1926	9.845	20.960	43.080	75.144	63
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis ³⁾ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
2 Mei 1928	160.730	135.756	294.769	56.250	245.082
25 April 1928	160.467	134.743	292.024	56.250	242.566
18 " 1928	158.619	134.659	294.862	56.250	245.566
11 " 1928	157.703	135.560	298.174	56.250	248.549
5 " 1928	157.245	136.605	296.217	56.250	246.533
28 Mrt. 1928	158.130	135.409	289.508	56.250	240.241
4 Mei 1927	153.602	137.585	295.772	56.250	245.991
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
2 Mei '28	31.385	56.697	13.680	101.410	44.724	38 1/8
25 April '28	29.065	55.932	17.956	94.839	45.473	40 1/16
18 " '28	31.720	60.190	17.504	100.435	43.710	37
11 " '28	33.110	62.689	17.780	102.220	41.893	34 1/8
5 " '28	34.790	57.351	25.998	88.883	40.390	35 1/8
28 Mrt. '28	30.824	56.878	13.635	98.248	42.471	37 1/8
4 Mei '27	46.289	41.902	12.398	93.830	35.767	33 1/8
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in millioenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Belee- ningen
3 Mei '28	5.543	1.864	343	60	2.711	14	1.714
26 Apr. '28	5.543	1.864	343	59	1.897	14	1.739
19 " '28	5.543	1.864	343	58	1.680	12	1.761
12 " '28	5.544	1.864	343	58	1.588	14	1.796
5 " '28	5.544	1.864	343	60	2.610	13	1.726
5 Mei '27	5.547	1.864	342	57	3.191	11	1.649
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Butt. gew. voorsch. afd. Staat	Schat- kistbil- jetten ²⁾	Diver- sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti- culieren	Staat
3 Mei '28	23.900	5.930	28.311	60.120	9.034	36
26 Apr. '28	23.050	5.930	28.152	59.198	9.336	195
19 " '28	23.400	5.930	27.500	59.514	8.571	170
12 " '28	23.800	5.930	27.150	60.027	7.998	101
5 " '28	24.200	5.930	26.756	60.293	7.952	22
5 Mei '27	29.300	5.690	14.301	53.319	7.270	82
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 millioen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee- ningen
30 April 1928	2.040,9	85,6	167,7	2.492,9	102,8
23 " 1928	2.040,9	85,6	169,3	2.035,6	36,0
14 " 1928	2.019,2	85,6	194,1	2.248,7	39,6
5 " 1928	1.960,1	85,6	196,6	2.600,7	75,4
31 Mrt. 1928	1.930,8	85,6	188,9	2.652,0	84,9
30 April 1927	1.850,3	101,2	170,6	2.067,5	66,6
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Rekg.- Crt.	Diverse Passiva
30 April 1928	94,0	588,9	4.409,5	557,9	193,3
23 " 1928	94,0	542,1	3.760,1	671,1	190,6
14 " 1928	94,0	527,9	3.996,5	613,9	196,1
5 " 1928	94,0	613,2	4.411,0	602,3	185,1
31 Mrt. 1928	94,0	623,8	4.513,2	532,6	188,4
30 April 1927	92,9	451,6	3.676,2	581,5	185,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 30, 23, 14, 5 April, 31 Maart '28, 30 April '27, resp. 16; 68; 51; 23; 26; 41 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in millioenen Belgas.

Data 1928	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandse wissels	Belegingen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
3 Mei	771	467	44	543	61	392	2.126	39	78
26 Apr.	760	472	44	557	48	392	2.106	17	116
19 " "	760	464	44	544	41	391	2.105	19	87
12 " "	758	454	44	530	52	390	2.134	1	61
4 " "	751	455	44	521	64	389	2.112	33	48
5 Mei ²⁾	638	422	40	471	33	400	1.892	13	70

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal-middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
18 Apr. '28	2.719,4	1.329,7	165,1	619,6	350,8
11 " '28	2.748,8	1.344,5	163,9	618,7	361,6
4 " '28	2.743,5	1.305,9	164,4	601,5	343,6
28 Mrt. '28	2.760,0	1.381,9	170,5	524,1	346,1
21 " '28	2.775,8	1.442,5	170,1	477,0	332,7
14 " '28	2.788,4	1.427,8	168,3	472,3	343,3
20 Apr. '27	3.035,3	1.709,5	167,9	414,4	247,4

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. ¹⁾	Aigem. Dek- kings- perc. ²⁾
11 " '28	378,0	1.588,8	2.478,4	137,1	67,8	71,6
4 " '28	383,2	1.601,0	2.435,0	135,7	68,0	72,1
28 Mrt. '28	385,8	1.567,1	2.404,2	136,2	69,5	73,8
21 " '28	385,3	1.565,3	2.359,7	136,6	70,7	75,1
14 " '28	400,9	1.574,1	2.402,9	136,5	70,1	74,3
20 Apr. '27	332,8	1.729,8	2.299,6	128,4	75,3	79,5

¹⁾ Verhouding totaalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totaalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en beleen.	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Depo- sito's	Waarvan time deposits
11 Apr. '28	646	15.759	6.592	1.807	20.964	6.824
4 " '28	648	15.787	6.596	1.780	20.934	6.805
28 Mrt. '28	649	15.410	6.608	1.743	20.568	6.778
21 " '28	648	15.270	6.655	1.708	20.481	6.751
14 " '28	649	15.326	6.538	1.736	20.494	6.701
13 Apr. '27	671	14.345	5.855	1.676	19.351	6.032

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 7 Mei 1928.

Hoewel op de internationale beurzen over het algemeen een tendens tot winstneming op te merken is geweest, is de grondtoon in de meeste beurscentra vast gebleven. Wellicht heeft de beurs te Berlijn en ook eenigszins die te Parijs een uitzondering gevormd, doch de reacties, welke hier plaats hebben gevonden, waren of niet van grooten omvang, of zonder veel betekenis in verhouding tot de voorafgegane stijging. In eerstgenoemde beursplaats is de stemming tamelijk onregelmatig geweest; de markt heeft haar impuls grotendeels ontvangen door de koersbeweging van bijzondere fondsen. Voorbijgaand heeft de minder ruime positie van de Rijksbank eenige ontstemming te voorschijn geroepen, hoewel deze houding was verwacht en overigens niet buiten de normale verhoudingen van dezen tijd van het jaar uit is gegaan.

Te Parijs is, na een tijdperk van bijna ononderbroken stijging, een reactie ingetreden, welke is aangevangen bij vaste rente dragende Fransche fondsen. Deze zijn verkocht, meerendeels om de beschikbare gelden te beleggen in de obligaties der thans aangeboden nieuwe leening. De daling van verschillende aandelen stond hiermede wellicht in zooverre in verband, dat men van vele zijden de voorkeur geeft aan een verzekering der behaalde winsten, door een belegging in obligaties.

Te Londen zijn de omzetten groot gebleven en de stemming vrij vast, ondanks de neiging tot winstneming, welke ook hier op te merken is geweest. Vooral de beleggingsmarkt is opgewekt van toon geweest, althans voor inheemsche „gilt-edged” papieren. Aandelen in binnenlandse spoorwegen waren lager, als gevolg van de publicatie der ontvangsten, welke in de meeste gevallen teleurstelling hebben gewekt. Van industriële fondsen hebben verschillende gramfoonaandelen nieuwe hoogte „records” bereikt.

Te New York is minder aandacht besteed aan de positie en de politiek van de Federal Reserve Bank, vooral nu de discontovoet te New York niet werd verhoogd. Niettemin schijnt het, alsof de financiële leiding er voor waakt, dat de geldmarkt niet al te ruim wordt. Althans, indien de notering voor „call money” beneden de 5 pCt. daalt, worden spoedig verkoopen van regeeringsobligaties door de banken opgemerkt, teneinde op deze wijze de geldmarkt stijver te maken.

Ten onzent is de markt over het algemeen bijzonder opgewekt van toon geweest, al heeft het hoogste peil zich niet overal kunnen handhaven. De *beleggingsafdeeling* heeft niet sterk de aandacht getrokken; de tendens was vast. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105½, 105½; 5 pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100½, 100½, 100½, 100½; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 98½, 98½, 98½, 98½; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 78½, 78½, 78; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 106½, 106½, 106½, 106½.

De grootste aandacht is op de afdeling voor *industriële aandelen* gevallen en wel op kunstzijdesoorten en op aandelen Philips Gloeilampenfabrieken. Laatstgenoemde hebben na een periode van stilstand plotseling weer blijk gegeven van groote levendigheid, zoodat binnen enkele dagen tijds een koersstijging van ongeveer 70 pCt. is ingetreden. Weliswaar is daarna eenige inzinking op te merken geweest, doch de reactie is klein gebleven, in verhouding tot de voorafgegane stijging. Vervolgens zijn aandelen in kunstzijdefabrieken naar voren getreden, in het bijzonder aandelen Hollandsche Kunstzijde Industrie. Contrôleaankopen schijnen hier de markt te hebben beheerscht; ook hier bedroeg de stijging ongeveer 70 pCt., om daarna een reactie van ongeveer 30 pCt. aan te toonen. De overige kunstzijdesoorten waren eveneens gevraagd, al zijn de voordeelige koersverschillen uit den aard der zaak geringer gebleven. Van de andere industriële soorten waren van Berkel's Patent gezocht. Van Berkel's Patent: 249½, 254½, 259½, 265½; Centrale Suiker Mij.: 90½, 89½, 86½, 85½; Holl. Kunstzijde Ind.: 212½, 230, 248½, 288, 256; Holl. Mij. t. h. maken van Werken in Gew. Beton: 211 (ex div.), 213, 226, 229, 231; Jurgens: 294½; Maekubee: 197½, 204, 208, 205½; Ned. Kunstzijdefabriek: 519, 523½, 527, 540, 534; Philips Gloeilampenfabr.: 702½, 677 (ex div.), 684, 710, 743, 742½; Zweedsche Lucifer Mij.: 371, 379½, 392, 389.

De *rubbermarkt* heeft een vaste stemming aan den dag gelegd, eensdeels in verband met het vooruitzicht op verdere vermindering van voorraden, anderdeels als gevolg van optimistische verwachtingen ten opzichte van een overeenkomst tusschen de producenten en de Amerikaanse consumenten. Amsterd. Rubber: 233½, 247½, 258½, 247½; Deli Batavia: 162½, 166½, 173, 179½, 175½; Hessa Rubber: 280, 297, 321, 332, 327; Indische Rubber: 239, 253, 265, 260; Kali Telepak: 247, 260, 274, 265; Kendeng Lemboe:

294, 299, 310, 325, 319; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 278, 292, 297, 294½; R'dam Tapanoeli: 113, 120½, 127½, 121; Sér-badjadi: 189, 203½, 224½, 217; Sumatra Caoutchouc: 170, 173, 180, 185, 186½; Sumatra Rubber: 194½, 200, 208, 213, 212; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 128, 134½, 140, 147½, 134½; Intercontinental Rubber: 13, 14½, 14½.

Tabaksaandelen bleken te zijn gevraagd, hoewel aanvankelijk eenig aanbod bestond voor aandelen Deli Batavia. Onmiddellijk na het détacheeren van den claim werden deze aandelen lager verhandeld, waarop echter een herstel is ingetreden. Daarentegen konden de overige soorten, zooals Deli Maatschappij, Senembah, Besoeki, enz. hun opgaande richting, zij het in kalm tempo, onverzwakt volgen. Arendsburg: 660, 655, 666, 672; Besoeki Tabak: 515, 524, 531; Deli Batavia: 661, 566 (ex claim), 574½, 567½, 571½; Deli Mij.: 457, 464, 469, 473½, 476; Ngoepit: 367, 363, 365, 370; Oostkust: 199½, 206, 211, 219½, 221½; Senembah: 505½, 510, 515½, 514½.

De *suikermarkt* was vast, doch zonder markante verschillen. Voor aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” werden van verschillende zijden koopers opgemerkt, zoodat het verlies, dat enkele weken geleden is ingetreden, vrijwel geheel werd ingehaald. Cult. Mij. der Vorstenlanden: 189, 190½, 192, 190; Handelsver. Amsterdam: 752½, 772, 768½, 776, 771; Javasche Cultuur Mij.: 428½, 438, 439½; Krian: 227 (ex div.), 230, 233, 234; Maran: 278, 283, 285; Ned.-Ind. Suiker Unie: 299½, 305½, 311½, 312½; Poerworedjo: 121½, 123½, 126, 125½; Sindanglaet: 465, 469, 470, 465; Suiker Cultuur Mij.: 310½, 315, 314½; Tjepper: 830, 833, 840; Tjeneng Lestatie: 229, 240, 234½, 239; Tjoekir: 599 (ex div.), 593, 581; Wat. Poppoh: 817 (ex div.), 840, 845.

De afdeling voor *petroleum-aandelen* was tamelijk rustig, doch met een voortdurend goeden onderton voor aandelen Koninklijke. Deze is op den laatsten dag van de berichteweek sterker tot uiting gekomen. Een stijging van eenigen omvang heeft toen plaats gevonden; naar het schein was het vooral buitenlandsche belangstelling, welke een rol heeft gespeeld. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 355, 358, 356, 365; Gec. Holl. Petr. Cy.: 212, 215, 220, 229, 240; Kon. Petr. Mij.: 386, 385½, 388½, 388; Perlak Petroleum: 71½, 70½, 72½, 71; Peudawa: 23½, 24½, 25, 24½; Marland Oil: 43½, 41½, 42½.

De *scheepvaartmarkt* stond op den achtergrond; hier en daar zijn enkele verbeteringen naar voren gekomen. Holland-Amerika Lijn: 80½, 79½, 80; Java-China-Japan Lijn: 133½, 135, 136½; Kon. Ned. Stoomv. Mij.: 91½, 89, 88½, 88½; Ned. Scheepv. Unie: 210½, 209½, 212½, 214½; Nieuvelt Goudriaan: 113 (ex div.), 115½, 117; Stoomv. Mij. Nederland: 196½, 197, 201½, 200½.

Van *mijnaandelen* is eenige aandacht gevallen op aandelen Algemeene Exploratie Mij., in verband met de gunstige productieberichten en op aandelen Salida, als gevolg van het eindigen van het proces betreffende de concessies der onderneming. Alg. Exploratie Mij.: 101½, 100½, 98, 102½; Billiton 1e Rubr.: 970, 975, 1000, 1020; Boeton Mijnbouw Mij.: 175½, 176, 177½, 178; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 96½, 95½, 95½; Redjang Lebong: 122, 121, 120½; Salida: 43½, 46½, 45½, 51½; Singkep Tin Mij.: 408, 410, 420, 418, 422.

Bankaandelen waren over het algemeen goed gevraagd. Amsterd. Bank: 180½, 182, 185, 186½; Incasso Bank: 130, 125½ (ex div.), 125½; Koloniale Bank: 271½, 268½, 273, 270, 273; Ned.-Ind. Handelsbank: 182½, 184½, 187, 186½; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 186½, 190, 191½, 190½; R'damsche Bankverg.: 97½, 98, 99, 99½.

De *Amerikaansche markt* is bij kleine omzetten vast gebleven, zoowel voor industriële als voor spoorwegaandelen. Daarnaast bestond goede vraag voor enkele andere buitenlandse aandelen, zooals Separator, d'Ougrée Marihaye, Compagnie Commerciale et Industrielle du Liège, enz. American Smelting & Ref. Cy.: 188½, 191½, 192½, 192½; Anaconda Copper: 139½, 139, 142½, 143½; Studebaker: 65½, 66½, 67½, 68; U. S. Steel Corp.: 144½, 145½, 147; Atchison Topeca: 196½, 193½; Baltimore & Ohio: 116, 118; Erie: 60, 59½, 60½, 60½; New York Ontario & Western: 35½, 37½, 36½, 35½; Southern Pacific: 125½, 124½, 126½; Union Pacific: 198, 195½, 199; Wabash Railway: 83, 85½, 86½, 86½; Separator: 170, 168, 173½, 189½; Comp. Ind. de Liège: 1400, 1425, 1485, 1550, 1560; Ougrée Marihaye: 102½, 102½.

Theeaandelen hebben deze week van een gunstige stemming blijk gegeven, in verband met een lichte verbetering van de statistische positie en eenige stijging der theeprijzen. Amsterdam Thee: 113, 117½, 122, 120½; Balapoeang: 388, 410, 405; Goalpara: 559, 580, 586, 583; Pasir Kananga: 237, 239 (ex div.); Nongga Landbouw Mij.: 348½, 364½, 364; Sedep: 570, 585, 599; Sindangsarie: 220, 228½, 237, 236; Telega Patengar: 480, 485, 489½.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

8 Mei 1928.

Toen op 1 Mei ons vorige weekbericht geschreven werd, hadden aan de termijnmarkt te Chicago de tarweprijzen juist in de laatste dagen van April met een flinken eindspurt een zeer hoog peil bereikt, doch daarna bleek, dat de krachtingspanning te groot was geweest en een hevige inzinking heeft in de eerste dagen van Mei plaats gehad, waardoor te Chicago reeds op 3 Mei de prijzen $11\frac{1}{2}$ à 13 cent per bushel waren gedaald en de geheele verhooging van de laatste week van April weder verdwenen was. Hetzelfde vond ook plaats te Winnipeg, doch daar was de stijging minder groot geweest dan te Chicago en ook de reactie was er dus minder hevig. Ook te Buenos Aires en Rosario daalde de prijzen, maar althans te Buenos Aires bleef van de prijsstijging der laatste dagen van April nog een deel over. Voor den Europeeschen toeschouwer was de scherpe prijsdaling te Chicago eenigszins verrassend. Wel had men eenige reactie verwacht, wanneer de berichten uit de Vereenigde Staten omtrent den stand der wintertarwe niet meer zoo onheilspellend zouden zijn, en daar gewoonlijk op verouderde Amerikaanse oogstberichten verbetering in de vooruitzichten pleegt te volgen, was ook ditmaal het vertrouwen in de zoo sterk gestegen prijzen geleidelijk minder geworden naarmate de prijsstijging langer duurde. In de berichten kwam echter geen verbetering. In de gebieden ten Oosten van den Mississippi staat het er met de tarwe nog altijd slecht voor en ofschoon in de meer Westelijke staten over het algemeen de stand der tarwe bevredigend is en in Oklahoma zelfs zeer geroemd wordt, klaagt men toch ook in enkele gedeelten van Kansas en Nebraska nog steeds over weinig rooskleurige vooruitzichten. Ook de particuliere ramingen van den gemiddelden stand der wintertarwe in de Vereenigde Staten en van de opbrengst, welke in het begin der maand gepubliceerd werden, wezen niet op een verbetering. Het winterverlies wordt geschat op niet minder dan 26 pCt. en het gemiddelde van eenige der particuliere opbrengst-ramingen bedraagt slechts 472 miljoen bushels, terwijl de oogst van het vorige jaar 552 miljoen bushels heeft opgebracht. Met die nog altijd zeer ongunstige vooruitzichten, zou men dus eigenlijk niet een zoo sterke inzinking der prijzen aan de termijnmarkt te Chicago hebben verwacht, doch in Amerika zelf had men op nog ongunstiger cijfers gerekend en ofschoon de nu gepubliceerde ramingen in Europa den indruk maken, dat zij de ongunstige berichten bevestigen, vormden zij in Amerika juist een aanleiding tot de belangrijke daling der prijzen, welke in de eerste dagen van Mei plaats vond. In Europa zijn voor de meeste tarwesorten de prijzen veel minder gedaald dan te Chicago. De tarwe uit de Vereenigde Staten wordt toch reeds geruimen tijd, afgezien van Durums, nauwelijks naar Europa verhandeld, terwijl Canadeesche, Australische en Argentijnsche tarwe-soorten, welke in de Europeesche behoefte voorzien, lang niet zoo sterk gestegen waren als de tarweprijzen te Chicago, terwijl voor die soorten, toen de Europeesche vraag ook bij de lagere markten vrij goed bleef, ook de prijzen niet zoo sterk behoefden te dalen. Italië en Spanje bleven in flinke mate tarwe koopen en toen de prijzen eenige vermindering hadden ondergaan, traden ook Engeland en Duitschland sterker als koopers op. Slechts Durums volgden ten volle de prijsdaling, welke te Chicago had plaats gevonden, en werden in ruimere mate naar Europa verhandeld dan te voren. Het weder in de Vereenigde Staten en Canada is nu gunstig voor den uitzaai der zomertarwe en voor Canada wordt verwacht, dat die grooter zal zijn dan in het vorige jaar. In Europa zal zeker het mooie weder in sommige streken een verbetering in den stand van het wintergraan met zich brengen, doch speciaal in Duitschland wordt naar regen verlangd en die is tot nog toe uitgebleven en van verbetering is daar dan ook voorloopig zeer weinig sprake. De voorjaars-uitzaai vindt overal echter onder gunstige omstandigheden plaats. Op 4 Mei is men in Amerika weder van de flauwe stemming bekomen en op den 5en was van de prijsdaling der voorafgaande dagen weder een groot deel ingehaald. Vooral Winnipeg was wegens de voortgaande goede Europeesche vraag zeer vast en sloot voor Mei en Juli slechts 2, voor October $3\frac{1}{2}$ dollarcent per 60 lbs. lager dan op 30 April. Op 7 Mei, na het prijsherstel van den vorigen markttag, was in Europa de kooplust weder geringer. Chicago kon zijn prijsherstel nauwelijks handhaven en sloot 8 à 10 cent beneden het op 30 April bereikte hoogste peil. Te Winnipeg was op dien dag de markt gesloten. Ook de Argentijnsche markten waren op 7 Mei iets gemakkelijker. Mei sloot aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario slechts weinig lager dan een week tevoren, doch voor Juni viel een verlaging van 20 à 30 centavos per 100 KG. te constataeren.

Ook voor rogge zijn de prijsschommelingen aan de markt te Chicago deze week zeer groot geweest met eerst een sterke daling en later een herstel van den prijs. De zaken, welke naar Polen tot stand komen, vallen in omvang niet mee, doch de vraag naar rogge in Europa blijft toch vrij goed voortgaan en de kleine verschepingen, welke deze week vooral uit Argentinië sterk zijn afgenomen, worden bij voortdurend gemakkelijk opgenomen. Op 7 Mei was rogge te Chicago weder zeer vast, omdat men in Amerika toekomst door Polen en Rusland. De markt sloot voor Mei $2\frac{1}{2}$ dollarcent per 56 lbs. lager dan op 30 April, doch $6\frac{1}{2}$ hooger dan de flauwe markt van 3 Mei. Voor Juli was het slot 4 cent lager dan op 30 April en $8\frac{1}{2}$ hooger dan op 3 Mei.

Voor maïs blijven de prijzen zich met eenige moeite handhaven en op sommige dagen der week was maïs in Argentinië flauw om zich echter later weder eenigszins te herstellen. In Europa is, behalve een enkelen keer in Engeland, de markt deze week eigenlijk op geen enkelen dag levendig geweest en nog altijd is de vraag voor spoedige Platamaïs vrij onbevredigend. Wel is den laatsten tijd een verbetering ingetreden sedert de zeer stille weken van April, maar de zeer groote verschepingen van maïs uit Argentinië, welke deze week weder aanzienlijk grooter waren dan in de vorige, drukken de markt en leiden ertoe, dat de verbruikers zoo lang mogelijk met hun aankopen wachten.

Op 2 Mei was in Engeland de vraag voor maïs zeer levendig en er werden eenige ladingen Platamaïs verhandeld, waarvan enkele naar Italië en Spanje en ook in parcels was de omzet vrij groot. Later echter is de ondernemingslust weder afgenomen. Antwerpen heeft deze week dagen van vrij goeden omzet meegemaakt en daar de voorraden in Antwerpen klein zijn, konden spoedige partijen ook de allerlaatste dagen nog goede prijzen bedingen. Het slechtst echter is het vertrouwen in den maïsprijs tegenwoordig wel in Nederland, waartoe ook de omstandigheid meewerkt, dat in Duitschland de handel in voedergranen tegenwoordig zeer stil is. Voor Platamaïs op aflading gedurende den zomer bestaat dan ook in Nederland zeer weinig kooplust en herhaaldelijk kwam het deze week weder voor, dat Argentijnsche verschepers aan de Nederlandsche markt als koopers van maïs op verwijderde posities optraden, omdat tegelijkertijd te Hamburg en Engeland en gedeeltelijk ook te Antwerpen hogere prijzen te krijgen waren. Speciaal in Engeland namelijk ontmoetten de tegenwoordig voor Platamaïs ter verscheping in de zomermaanden gevraagde prijzen meer vertrouwen dan in Nederland en men hecht daar meer waarde aan het argument, dat gedurende geruimen tijd Argentinië het eenige land zal zijn, dat Europa met maïs zal moeten voorzien. Uit Roemenië namelijk vallen voorloopig geen verschepingen van beteekenis te verwachten en wat er nog uit Roemeensche havens verscheept wordt gaat voornamelijk naar Italië, waar men voor Roemeensche maïs zeer hoge prijzen betaalt. Ook Zuid-Afrika zal waarschijnlijk zeer weinig maïs verschepen alvorens de nieuwe maïs ter markt komt. De vooruitzichten zijn daarvoor uitstekend en er is zelfs sprake van, dat de opbrengst nog grooter zal worden dan de zeer groote oogst van 1926. De van officieele Nederlandsche zijde vastgestelde belangrijke vermindering van den Nederlandschen varkensstapel werkt er naast het hoge prijsniveau toe mede, dat de ondernemingslust voor maïs ter levering in de zomermaanden tegenwoordig gering is, maar het schijnt, dat een kleine verbetering der vleeschprijzen weder tot de mogelijkheden gant behooren. In Noord-Amerika hebben ook voor maïs de prijzen deze week sterk gefluctueerd, doch van groote beteekenis voor de Europeesche maïsmarkt is dat niet, nu er uit Noord-Amerika voorloopig nauwelijks verschepingen te verwachten zijn. Chicago sloot op 7 Mei 2 à 3 dollarcent per 56 lbs. lager dan een week tevoren. Het weder is in Amerika tamelijk gunstig voor het nieuwe gewas, voorzover de uitzaai reeds heeft plaats gevonden en in verband met het groote winterverlies der wintertarwe wordt een uitbreiding der met maïs bezaaide oppervlakte verwacht.

Gerst heeft deze week sterk meegedaan aan de flauwere stemming voor graan in Noord-Amerika en aan de termijnmarkt te Winnipeg hebben de prijzen aanvankelijk een sterke verlaging ondergaan. Een uitbreiding der zaken in Noord-Amerikaanse gerst ter verscheping in de laatste maanden van het jaar was van die prijsverlaging het gevolg en ditmaal werden zulke zaken niet slechts naar Duitschland, doch ook in toenemende mate naar Nederland gedaan. Op 5 Mei was echter gerst te Winnipeg veel vaster, hetgeen voorloopig aan die zaken weder een einde maakte. Spoedige gerst blijft vast en duur met zeer beperkt aanbod. Van den Donau zijn de afladingen gering en zaken in Roe-

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	7 Mei 1928	30 April 1928	9 Mei 1927
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei				
5 Mei '28	160 1/4	108 1/2	64 7/8	12,30	8,20	16,—	Tarwe (Hardwinter II) .. ¹	15,75	15,75	15,75
28 Apr. '28	167	106 3/4	64 7/8	12,20	8,05	15 90	Rogge (No. 2 Western) .. ¹	15,95	15,55	13,60
5 Mei '27	141 7/8	79 3/8	47 3/4	12,50	6,20	16,45	Mais (La Plata)	238,—	239,—	174,—
5 Mei '26	159 1/2	70 3/4	40 3/8	13,25	6,80	15,25	Gerst (No. 2 barley) ... ²	262,—	264,—	256,—
5 Mei '25	181	108	43 1/8	15,20	9,90	21,80	Haver (Canada 3)..... ¹	15,75	15,25	12,25
20 Juli '14	82	56 3/8	36 3/8	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. ¹	13,30	13,35	11,65
							Lijnzaad (La Plata)	371,—	368,—	373,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	29 April 5 Mei 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	29 April 5 Mei 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe.....	56.003	773.775	717.791	—	22.366	26.724	796.141	744.515
Rogge	7.965	70.531	95.307	—	—	—	70.531	95.307
Boekweit	676	7.900	9.357	—	—	67	7.900	9.424
Mais	2.996	350.429	477.948	1.243	77.819	82.120	428.248	560.068
Gerst	6.530	123.445	165.874	—	3.240	2.899	126.685	168.733
Haver	2.349	66.630	62.165	—	—	1.436	66.630	63.601
Lijnzaad	8.083	81.118	91.408	2.563	148.411	82.058	229.529	173.466
Lijnkoek	1.819	80.616	66.658	—	1.184	—	81.800	66.658
Tarwemeel	300	41.009	42.622	736	16.054	14.940	57.063	57.562
Andere meelsoorten	315	5.038	6.669	—	—	—	5.038	6.669

meensche gerst komen slechts zelden tot stand. Nederland blijft echter geregeld Noord-Amerikaansche gerst importeerende, welke hier, ondanks de hooge prijzen, vrij goeden afzet blijft vinden, terwijl in Engeland in Perzische gerst geregeld zaken worden gedaan.

Haver is deze week vast gebleven. Op enkele dagen met flauwe Amerikaansche markten is in verband met de ongunstige vooruitzichten voor den nieuwen haverroogst te Winnipeg weder een prijsherstel gevolgd en de Noord-Amerikaansche haverprijzen blijven zeer hoog. Gedurende de flauwe dagen zijn naar het Europeesche vasteland en ook naar Engeland zaken in Noord-Amerikaansche haver gedaan, doch nog steeds is Plata-haver de meest verhandelde soort en daarin bleven de prijzen zich vrijwel op het peil der vorige week handhaven. Eenige prijsverlaging vond voor haver in Argentinië wel plaats, doch er is in spoedige posities slechts zeer weinig Platahaver naar Europa onderweg.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week nog kalm gestemd.

In Amerika trokken prijzen op de termijnmarkt wat aan en was het slot: Sp. C. 4.40; Mei 2.68; Juli 2.80; Oct. 2.94; Dec. 2.97; Mrt. 2.84.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 107.000 tons, de versmeltingen 58.000 tons tegen 69.000 tons in 1927 en de voorraden 517.000 tons tegen 285.000 tons.

Voor Cuba- en andere koloniale suiker was de belangstelling tijdens raffinadeurs nog uiterst gering en bewoog de prijs voor prompte verscheping zich om de 2 1/2 d.c./c. & fr. Deze prijs bleek echter aantrekkelijk voor speculanten.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche prod. tot 1/5 ..	3.850.000	4.240.000	4.233.628
Consumptie	34.881	45.000	55.500
Wekoutv. afscheephavens ..	130.091	78.369	145.760
Totaal sedert 1/1	2.653.518	2.967.211	3.204.121
Werkende fabrieken	32	42	124
Weekexport	109.768	98.298	86.535
Totale export sedert 1/1	1.324.049	1.517.587	1.751.976
Voorraad afscheephavens ...	1.316.618	1.482.819	1.392.921
Voorraad Binnenland	1.174.452	1.308.158	1.119.773

De Cubaansche Exportvereniging beschikte weder over 50.000 tons der reserves (44.500 tons voor Europa en 5500 tons voor Amerikaansche Raffinadeurs), zoodat de kwantiteit der reserves tot 100.000 tons gereduceerd is.

F. O. Licht publiceerde eene nieuwe raming voor het Europeesche bietareaal 1928/29, welke met 2.560.000 H.A. ongeveer 17.000 H.A. lager gegrepen is dan zijn eerste raming (ca. 2.577.000 H.A.). Het zijn vooral de ramingen

voor Spanje en Nederland, met resp. 20.000 en 6000 H.A. lager, welke tot dit verschil met zijn vorige raming aanleiding geven. De totale oppervlakte voor 1927/28 was volgens Licht ongeveer 2.496.000 H.A.

In Engeland bleven de prijzen op de termijnmarkt ongeveer op hetzelfde niveau en sloot de markt op nagenoeg dezelfde noteringen als verleden week.

De Zichtbare voorraden zijn volgens C. Czarnikow:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 April	899.000	877.000	926.000
Tsjechoslowakije 1 April ...	623.000	413.000	680.000
Frankrijk 1 April	409.000	393.000	330.000
Nederland 1 April	146.000	172.000	164.000
België 1 April	142.000	105.000	149.000
Polen 1 April	200.000	189.000	206.000
Engeland 1 April geïmpt. suiker	292.000	345.000	512.000
Engel. 1 April Binnenl. suiker	28.000	21.000	2.000
Totaal Europa ..	2.729.000	2.515.000	2.969.000
V.S. Atlant. havens 2 Mei ...	517.000	285.000	310.000
Cuba 28 April	1.326.000	1.463.000	1.452.000
Totaal	4.572.000	4.263.000	4.731.000

Op Java was de markt kalm en brokkelden de prijzen voor tweedehands suiker in den loop der week een kleinigheid af.

Hier te lande ondergingen noteringen op de termijnmarkt deze week nagenoeg geen verandering en bleef de waarde van Mei ongeveer f 16 3/4; Aug. f 17 1/2; Dec. f 17 1/2 en Maart f 17 3/4. De omzet bedroeg 6650 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Augustus	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Mei	
		Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
7 Mei '28	kristalsuiker basis 99° f 17 1/16	30/100	12/10 1/2	13/11 1/2	4,52
30 Apr. '28	" 17 1/16	30/100	12/9	12/10 1/2	4,36
7 Mei '27	" 20 9/16	35/6	15/1 1/2	14/7 1/2	4,83
7 Mei '26	" 17 1/16	33/-	15/3	11/6	4,27
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88° f 11 13/32 basis 99° f 14 13/32	18/-	—	—	3,26

¹) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Märktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 2 Mei 1928.

De Amerikaansche katoenmarkt is gedurende de afgelopen week veel vaster geweest. De ongunstige weersomstandigheden in de katoencentra zijn volgens particuliere be-

richten de oorzaak geweest, dat in sommige districten het zaad niet wilde ontkiemen. Dit was een gunstige gelegenheid voor speculantén, zoodat prijzen dan ook opgeschreefd werden en Mid. American spot in Liverpool gisteren 11,96d noteerde. Er gaan geruchten, dat een groot gedeelte opnieuw geplant zal moeten worden en dat de jongste weerberichten voor dit doel niet zeer gunstig luiden. Egyptische katoen is eveneens duurder. Oogstcondities schijnen minder gunstig te zijn en ofschoon de politieke vooruitzichten wat beter zijn, was er gisteren een stijging van 70 punten in Liverpool voor FGF Sakellaridis. Het is te hopen, dat zoowel in Amerika als in Egypte, de oogstcondities wat gunstiger zullen worden, daar een goede oogst in dit seizoen zeer gewenscht en ook noodzakelijk is.

In de Amerikaansche garenmarkt gaat bepaald weinig om. Verkoopers van alle soorten, zoowel twist als weft, worden gedwongen den loop van het ruwe materiaal te volgen, doch daar staat tegenover, dat consumenten weinig neiging tonen dit eveneens te doen. Gisteren was het voor de meeste spinners een slechte dag, daar de omzet zich tot kleine hoeveelheden voor directe behoefte beperkte. Slechts in enkele gevallen vernamen wij, dat flinke hoeveelheden geboekt zijn. Ook voor getwijnde garens bestaat weinig belangstelling.

De derde poging van werkgevers en werknemers om over de productiekosten te onderhandelen in de Amerikaansche afdeling liep jl. Maandag op een mislukking uit, zonder dat men tot overeenstemming kon komen. De groote fluctuaties in Egyptische katoen verlammen den handel en zaken zijn in alle soorten zeer beperkt. Een opleving van de vraag is zeer wenschelijk, daar het aantal geboekte orders steeds geringer wordt en men over het algemeen nog weinig vertrouwen heeft in het ruwe materiaal, terwijl men niet geneigd is de stijging te volgen.

De scherpe prijsstijging van het ruwe materiaal heeft de doekmarkt geheel gedecorganiseerd. Zoodis in dergelijke gevallen dikwijls voorkomt, is de vraag van Indië toegenomen, doch meer in den vorm van prijstesting, daar de prijsideeën van koopers en verkoopters meer dan ooit uiteenloopen. Ditzelfde geldt ook voor de Straits en de kleinere markten, terwijl biedingen van China over het algemeen veel te laag zijn en voor hogere limites moeten worden terugverwezen. Door de jongste prijsstijging houden koopers zich nog meer afzijdig en terwijl het aantal prijsaanvragen hierdoor is toegenomen, is het aantal geboekte orders aanzienlijk verminderd.

Liverpool noteeringen 25/4, 2/5. Oostersche koersen 24/4, 1/5.

Liverpoolnoteeringen	Oost. koersen	24 Apr. 1 Mei
25 Apr. 2 Mei	T.T. op Br.-Indië	1/5 1/4 1/5 3/4
F.G.F. Sakellaridis	21,30 21,40	T.T. op Hongkong
G.F. No. 1 Oomra	8,15 8,60	T.T. op Shanghai
		2/7 2,7 1/2

KOFFIE.

De stemming bleef ook in de afgelopen week onveranderd, doch was hij het opmaken van dit bericht bepaald vaster. De aanbiedingen van Brazilië liepen, wat Rio betreft, ongeveer 2/6 à 3/- op en die van Santos 1/- à 1/6. Nederlandsch-Indië was eveneens vaster gestemd, in de eerste plaats voor Robusta W.I.B. f.a.q., waarvan de prijs ongeveer 1 ct. hooger liep, terwijl ook de waarde der ongewassen Robusta-soorten iets hooger kwam.

Aan de termijnmarkt bleven de noteeringen van het Gemengd contract aanvankelijk onveranderd om daarna geleidelijk 1/2 à 1 1/2 ct. te stijgen.

In loco bleef de officieele noteering ongewijzigd en de afzet was voor de meeste soorten eer iets beter, zij het ook nog niet bevredigend.

Een telegram uit Brazilië dezer dagen ontvangen, berichtte, dat de dagelijkse aanvoeren in de haven van Santos, welke vanaf 1 Maart waren vastgesteld op 35.000 balen, zouden worden verlaagd op 28.000 balen, te beginnen op 7 dezer. Het is wel opmerkelijk, dat deze vermindering van 7000 balen per dag nu reeds wordt toegepast, niettegenstaande de voorraad te Santos — al is deze dan ook sedert 1 Maart met ruim 250.000 balen toegenomen — op het oogenblik nog slechts 1.157.000 balen bedraagt en dus nog altijd het indertijd als minimum vastgestelde cijfer van 1.200.000 balen niet heeft bereikt. Het is onder deze omstandigheden niet mogelijk voor dezen maatregel een andere beveegreden aan te nemen dan het verlangen van Brazilië, om door het iets nauwer openstellen van de kraan der aanvoeren den voorraad te Santos wederom te doen afnemen en daardoor het aanbod van voor uitvoer beschikbare koffie te beperken en op die wijze de prijzen verder omhoog te drijven. De kans, dat dit laatste gelukken zal, is niet gering, waar de consumptie in de laatste weken allereerst slechts in bescheiden mate gekocht heeft en dus on-

getwijfeld spoedig gedwongen zal zijn, haar voorraden aan te vullen.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in April de aanvoer geweest is als volgt:

	1928	1927	1926
	balen	balen	balen
in Europa	1.066.000	1.093.000	973.000
„ Ver. Staten v. Amerika	925.000	895.000	778.000
Totaal....	1.991.000	1.988.000	1.751.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste vier maanden van het jaar bedroegen 8.373.000 balen tegen 7.299.000 balen in 1927 en 7.193.000 balen in 1926.

De Afleveringen in April waren:

	1928	1927	1926
	balen	balen	balen
in Europa	982.000	955.000	960.000
„ Ver. Staten v. Amerika	906.000	853.000	827.000
Totaal....	1.888.000	1.808.000	1.787.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste vier maanden van het jaar waren 7.883.000 balen, tegen 7.235.000 balen in 1927 en 7.409.000 balen in 1926.

Vanaf 1 Juli tot 1 Mei waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen dit seizoen 19.240.000 balen tegen 17.562.000 balen in 1926/27 en 17.413.000 balen in 1925/26, terwijl de Afleveringen bedroegen 18.884.000 balen tegen 17.244.000 balen in 1926/27 en 17.506.000 balen in 1925/26.

De zichtbare voorraad was op 1 Mei in Europa 2.014.000 balen tegen 1.930.000 balen op 1 April. In Amerika bedroeg hij 892.000 balen tegen 873.000 balen op 1 April. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.906.000 balen tegen 2.803.000 balen op 1 April. Hij bedroeg op 1 Mei 1927 — 2.539.000 balen en op 1 Mei 1926 — 2.308.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Mei 5.434.000 balen tegen 5.255.000 balen op 1 April en 4.537.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 Mei nog niet bekend is, doch die op 1 April bedroegen 12.653.000 balen en op 1 Mei 1927 — 3.133.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 103/- à 105/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 106/- à 108/- terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 73/- à 74/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei-verscheping, 37 ct., Benkoelen Robusta, Mei-verscheping, 38 1/2 ct., Mandheling Robusta, Mei-verscheping 41 1/2 ct., W.I.B. f.a.q. Robusta, Mei-verscheping, 46 1/2 ct., W.I.B. f.a.q. Robusta, Juni-verscheping, 46 1/2 ct., alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 63 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 47 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
8 Mei	53 1/2	52 1/2	51 1/2	—	42 1/2	43	42	41
1 „	52 1/2	51 1/2	50 1/2	—	42 1/2	42 1/2	40 7/8	40
24 April	51	50	—	—	42 1/2	42 1/2	41 1/4	40 1/2
17 „	51	50	—	—	42 1/2	42 1/2	40 1/8	40

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
7 Mei	\$ 14,90	\$ 14,95	\$ 14,78	\$ 14,50
30 April	„ 14,50	„ 14,30	„ 14,08	„ 13,80
23 „	„ 14,41	„ 14,30	„ 14,10	„ 13,87
16 „	„ 14,67	„ 14,31	„ 14,08	„ 13,81

Rotterdam, 8 Mei 1928.

THEE.

De theemarkt had in de afgelopen week een vast aanzien. Er viel goede belangstelling op te merken voor vrijwel alle soorten, waarvan alleen de meest ordinaire kwaliteiten een uitzondering maakten.

De prijsverbetering bedroeg van $\frac{1}{4}$ tot $\frac{1}{2}$ d., terwijl er goede vraag bestond voor thee voor export-doeleinden, die dan ook eveneens vast en hooger waren.

Hier bleef nog belangstelling bestaan voor de opgehouden partijen ex vorige veilingen, waarvan verschillende tot afdoening konden geraken, tot volle prijzen der vorige veiling.

IJZER.

De vraag op de Continentale staalmarkt is de laatste weken weer toegenomen en in verband hiermede zijn de prijzen gestegen.

In Duitschland verwacht men van de verhooging, welke de koenprijzen met ingang van 1 Mei j.l. hebben ondergaan, invloed op de prijzen van ijzer en staal zoodat de consumptie in versterkte mate tot dekking harer behoefte is overgegaan.

	Notering in de week van		
	23/29 Apr. 1928	30 A./6 M. 1928	2/8 Mei 1927
Ruwijzer.			
<i>f. o. t. furnace</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Cleveland Foundry no. 1	68½	68½	77½
" " " 3	66	66	75
" " " 4	65	65	74
Hematite-East Coast mixed numbers	70	70	82
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage	445	445	500
Semi-phosphoreuse	480	480	535
<i>ab Werk Rheinl.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereihoisen no. 1	86½	86½	88
" " " 3	82	82	86
Hämatit	87½	87½	93½
<i>f. o. b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3	61½-62	61½-62	65-66
Walsproducten.			
<i>f. o. b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Stafijzer	106-107	107½-108	92-92½
Plaatijzer 5 mM.	124-125	1:6	118
" 3 "	128-129	130	124-124½

METALEN.

Loro-Noteringen te Londen:

Data	Koper Standard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
7 Mei 1928	61.7/6	66.15-	232.17/6	20.7/6	26.7/6
30 Apr. 1928	61.12.6	66.15/-	230.15/-	20.5-	25.15/-
23 " 1928	61.10/	66.15/	232.12.6	20.15/-	26.5/-
16 " 1928	61.12.6	66.15/-	231.10/-	20.-/-	25.7/6
9 Mei 1927	55.7/6	61.15/-	209.2/6	25.12.6	29.12/6
20 Juli 1914	61.-.6		145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

De gevreesde staking in Westfalen is uitgebleven, dank zij een geforceerde loonsverhoging van 8 pCt. aan de mijnwerkers voor welke meerdere uitgave de mijnen van regeringswege slechts een beperkte compensatie toegestaan krijgen, zoodat de zelfkosten op alle wijze hooger geworden zijn dan vóór den 1sten Mei het geval was. Het concurrentievermogen anderzijds van Duitse kolen is daardoor afgenomen en het gevolg zal allicht zijn, dat de productie moet worden beperkt, waardoor de zelfkosten opnieuw stijgen.

In Engeland zijn de prijzen door de moeilijkheden in Westfalen vaster geworden en het zal ons niet verwonderen, wanneer de lage prijzen, die wij in het begin van dit jaar hebben gezien, voorloopig niet meer bereikt worden.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f 9,50
Durham Ongezeefde	" 10,50
Cardiff 2/3 Large, 1/3 Smalls	" 12,25
Schotsche Gezeefde	" 9,25
Yorkshire Gewasschen Doubles	" 11,75
Westfaalsche Vetsförder	" 13,65
" Vetsstukken	" 14,90
" Smeenootjes	" 14,40
" Gasvlamförder	" 13,65
" Gietcokes	" 16,75
Hollandsche eierbriketten	" 13,50

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10,75.

Markt vast.

8 Mei 1928.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt bleef onveranderd. Er ging in hoofdzaak iets om van de St. Lawrence. De ijsmoeilijkheden op de meren maken het vroeger verscheppen van graan nog steeds moeilijk. De vrachten bleven onveranderd en een aantal middein Mei booten werd gedaan van Montreal op basis van 12 cents naar Antwerpen/Rotterdam, optie Hamburg/Bremen in eenige gevallen tegen 13 cents. Een groote Juni boot heeft een halve cent meer kunnen bedingen.

De suikermarkt van West-Indië was ka'm. Er was hoofdzakelijk vraag naar tonnage van middelmatige grootte en groote booten. Een aantal 8000 tonners is bevracht van 3 havens Cuba naar de gebruikelijke U.K./Continent havens tegen 16/1½. Van San Domingo werd voor een kleine boot van 2500 tons naar Buenos Aires \$ 5,50 betaald.

De vrachten van La Plata bleven vast en de markt was de afgevoeren week zeer levendig. Meer dan 40 booten werden bevracht sinds het vorige bericht. De vrachten varieerden van 23/6 van boven La Plata havens per Mei/Juni voor booten van handige grootte tot 22/6 voor groote booten. Van Buenos Aires en Bahia Blanca werd slechts een klein aantal booten bevracht tegen 21/9 tot 22/6 naar Antwerpen/Hamburg range, terwijl naar Italië 24/- is gedaan en naar de Adriatische Zee 24/9, basis één haven.

De chilisa'peter vrachtenmarkt is nog steeds lusteloos. Het vooruitzicht op een lading naar Alexandrië is vervalten, daar in deze order wordt voorzien door een varende lading. Er is nu in het geheel geen vraag naar tonnage. Ook voor ruimte met lijnbooten toonen bevrachters weinig interesse en de eenige boekingen zijn kleine partijen per Mei/Juni en Juni naar Havre/Rotterdam range tegen 20/- per Juli naar U.K. tegen 25/-.

De oostelijke afdelingen bleven vast en bevrachters hebben nog steeds te kampen met een tekort aan tonnage. Van Saigon is een 7200 tonner gedaan naar Liverpool per Mei/Juni voor een gemengde lading rijst en rijstmeel tegen 29/6 en 32/-, Australië is veel kalmer geworden en er werd sinds het vorige bericht niets bevracht. Van Burmah is een 7800 tonner per Midden-Mei gedaan naar Triëst of Fiume tegen 27/9. Een Mei lading is nu aan de markt naar Gdynia tegen 31/6.

Van den Donau ging nog steeds niets om, terwijl van de Zwarte Zee de lage vracht van 10/6 is geaccepteerd voor een kleine boot naar het Continent met de optie Scandinavië tegen 12/-.

De Middellandsche Zee is vast tegen nagenoeg onveranderde vrachten. Voor erts werd o.m. betaald: Benisaf/Rotterdam 4/3, Almeria Pier/Barrow 6/6, Hornillo Bay/Glasgow 6/9. en voor fosfaat: Tunis/Rotterdam 6/9, Bona/Danzig 7/9.

De uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland was kalm. Van Wales werd o.m. betaald: Rouaan 3/3, Genua 7/10½, Djibouti 12/6, Rio 9/-, Toronto 10/- en van de Oostkust: Drontheim 6/4½, Helsingfors 4/9, Hamburg 3/9, Antwerpen 2/6, Venetië 9/9.

RIJNVAART.

Week van 30 April t/m. 5 Mei 1928.

De aanvoeren van zeezijde bleven stationnair. Tengevolge van de in Duitschland uitgebroken staking van het scheeps- en sleepbootenpersoneel die zich gaandeweg uitbreidde, werd de stemming onder de schippers vast en terughoudend. Hoewel de vraag naar ruimte normaal was; liepen de vrachten in verband met den nieuw geschapen toestand geleidelijk op. De ertsvrachten naar de Ruhrhavens bedroegen van f 0.30/0,40 tot resp. f 0.80/0,90 met $\frac{1}{4}$ en $\frac{1}{2}$ lostijd, terwijl voorts de conditie werd beïnvloed, dat indien de schepen door staking niet binnen den overeengekomen lostijd werden gelost, een liggeld zal worden betaald op basis van 2½ a 2¾ cent per ton en per dag. Naar den Bovenrijn was niet veel vraag en werd hoofdzakelijk in daghuur bevracht op basis van 2½ a 2¾ cent per ton en per dag. Het sleeploon werd genoteerd volgens het 30 cent tarief. De waterstand bleef gunstig.

In de Ruhrhavens ondergingen de vrachten een totale wijziging. De verladingen van exportkolen werden zooveel mogelijk teruggehouden; zoodat de vraag naar ruimte minder werd. De Duitse rijnvloot werd door de staking vrijwel uitgeschakeld, waardoor uitsluitend vraag was naar Hollandische en Belgische schepen. De vracht voor exportkolen liep op tot M. 1,— exclusief en M. 1,20 inclusief sleepen naar Rotterdam.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 30 April 1928

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponoord	f	823 500,—
Deelneming in de firma B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	7.020.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 9.409.050,01 waarvoor in geld gestort	"	7.084.350,01
waarvoor effecten gedeponoord	f	2.324.700,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen	"	3.000.000,—
ten eigen gebruike	"	32.874.300,—
		<hr/>
Kassa, Wissels en Coupons	"	38.199.000,—
Nederl. Schatkistbiljetten en promessen	"	30.003.915,85
Saldo's bij Bankiers	"	2.679.021,59
Daggeldleeningen	"	23.540.962,60
Eigen Effecten en Syndicaten	"	600.000,—
Prolongatiën gegeven	"	15.334.129,23
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt. f 119.857.161,83	"	15.794.765,—
Af: loopende Promessen	"	4.142.000,—
		<hr/>
Voorschotten op Consignatiën	"	115.715.161,83
Gebouwen	"	1.564.895,01
		<hr/>
		5.936.240,39
		<hr/>
Totaal	f	264.295.941,51

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefondsen	"	14.500.000,—
Aandeelhouders voor gedeponoerde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	823.500,—
in Leen-Depot	"	37.375.500,—
		<hr/>
Zieken- en Pensioenfonds	"	38.199.000,—
Deposito's	"	3.190.031,93
Prolongatie-Deposito's	"	58.619.020,12
Saldi Rekeningen-Courant	"	5.354.300,—
" " " in het Buitenland	f	76.227.606,71
	"	4.658.117,60
		<hr/>
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen	"	80.885.724,31
Daggeldleeningen	"	508.166,43
De Nederlandsche Bank	"	2.000.000,—
Te betalen Wissels	"	5.378.981,18
Geaccepteerd door derden	"	14.583.114,30
Diverse Rekeningen	"	3.493.196,19
	"	1.584.407,05
		<hr/>
Totaal	f	264.295.941,51

N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Nederlandsch-Indische Gas-Mij.

gevestigd te ROTTERDAM.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL:

f 25.000.— Prioriteits Aandeelen, geheel geplaatst en volgestort.

f 7.475.000.— Gewone Aandeelen, waarvan f 2.687.000.— geplaatst en volgestort.

N.V. Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij

gevestigd te ROTTERDAM.

Maatschappelijk Kapitaal f 20.000.000.—

waarvan geplaatst f 13.437.000.—

Uitgifte van f 2.150.000.- gewone aandeelen aan toonder ad f 1.000.- elk

in de N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij
gevestigd te ROTTERDAM.

Ondergeteekenden berichten hiermede, dat de inschrijving op nominaal f 2.150.000.— aandeelen aan toonder in de N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij, elk groot f 1000.—, ten volle deelend in de resultaten over het boekjaar 1928, uitsluitend voor houders van aandeelen No. 1 tot en met 43000 in de N.V. Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij, zal zijn opengesteld op

DINSDAG 15 MEI 1928,

van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 ure,
tot den koers van 200 pCt.,

te **AMSTERDAM**, ten kantore van
de **NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ**;

te **ROTTERDAM**, ten kantore van
het Agentschap der **NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ**,
de Heeren **R. MEES & ZONEN**;

te **'s-GRAVENHAGE**, ten kantore van
het Agentschap der **NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ**,
de Heeren **R. MEES & ZONEN**, Bijkantoor 's Gravenhage.

In Nederlandsch-Indië zullen inschrijvingen worden aangenomen door de Factory der Nederlandsche Handel-Maatschappij te Batavia en door hare kantoren te Soerabaia, Semarang, Medan en Bandoeng, tot denzelfden koers in Nederlandsch Courant.

Aan inschrijvers wordt het recht toegekend tot inruiling van aandeelen N.V. Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij tegen gewone aandeelen in de N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij op den voet van nominaal f 1000.— N.V. Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij tegen nominaal f 1250.— N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij, als in het Prospectus d.d. 8 Mei 1928 nader omschreven.

Prospectussen en inschrijvingsbiljetten zijn bij de kantoren van inschrijving verkrijgbaar.

**NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.
R. MEES & ZONEN.**

AMSTERDAM, 8 Mei 1928.
ROTTERDAM